

Alp 434

Kaina 30 ct.

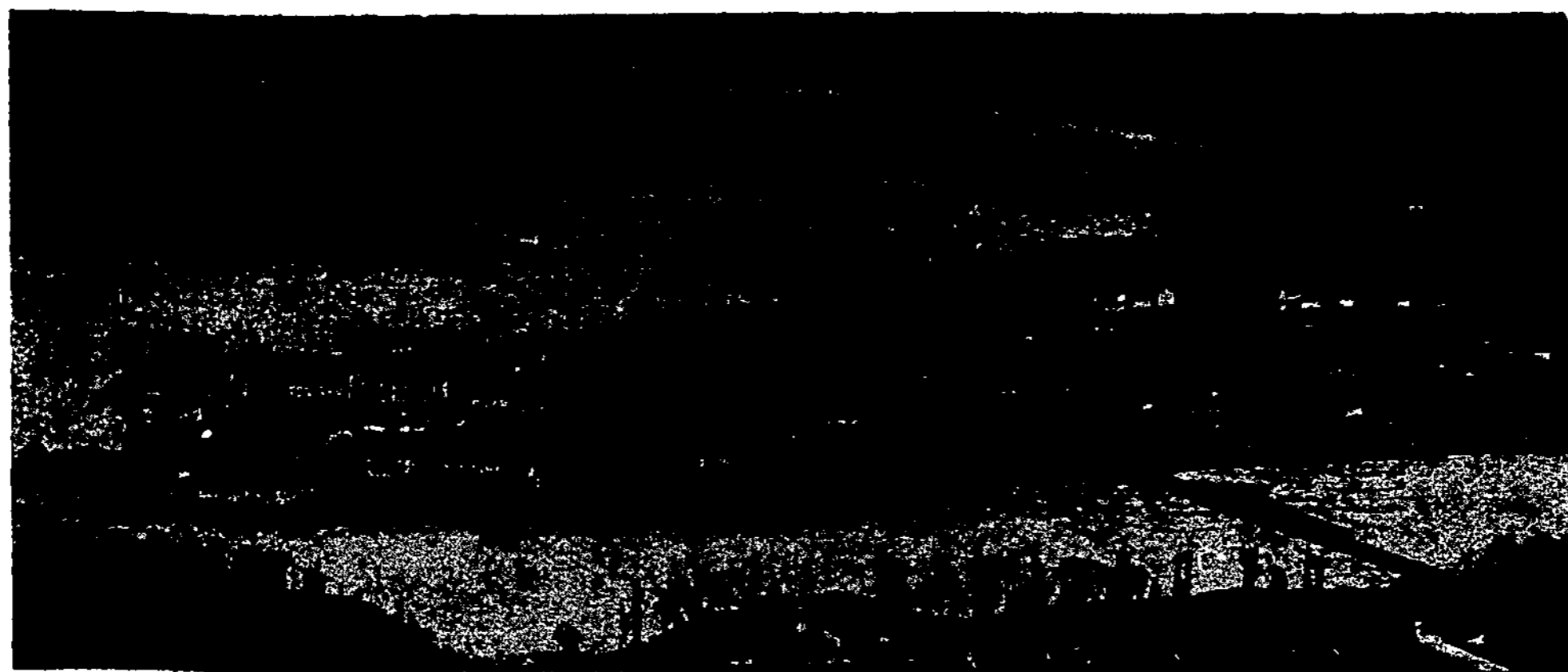
KARIYS

LIETUVOS KARIŲ
 SAVAITINIS LAIKRAŠTIS

43 (491) nr.

1928 m. spalio m. 18 — 24 d.

X metai.

Puikios, mačonios pakalnės ties Kaunu,
 Puošia jos tulpėmis Villiją sraunią.

Mylimą Nemun's, smarkiai apkabinęs,
 Neša pro kalnus, per tyrų platybes.

Susipratęs karys ir pilietis

(daugiau taikoma atsarginiams).

Ryt poryt jūs paliksit savo dalis, atsisveikinsit su viršininkais, draugais ir vyksit namo — kiekvienas prie savo darbo. Buvot „civilioakai“ ir vėl tokie liksit. Rodos, jokios atmainos, nieko ypatinga.

Bet, ar iš tikrųjų taip? Argi nieko jums nesakytų jūsų sąmonė, protas, nejaustų širdis, nekalbėtų šitas drąsus sutvirtėjęs žingsnis ir gyvenės žvilgančios akys?

Taip. Be abejo, jūs kitoki. Nuostabu — vos metai, bet daugeliui, tur būt, atrodo, kad parsinešat su savim keletą metų vyriškumo ir didelio patyrimo. Gal jūs ir nenorėtumėt, tačiau gyvenimas vis tiek privers pajusti tą atmainą bei skirtumą.

Pirmiausia visai kitaip sutiks jus savo apylinkė — patys žmonės. Buvot, galima sakyti, taip sau, tėvo — močiutės sūneliai, prie vyresniųjų nesikišdavot. Ir žiūrėjo į jūs, kaip į „bloznus“ ir menkus „ženiklius“.

Dabar jau būsit tikri vyrai — „prizavą atbuve“ — galėsit lygintis su vyresniaisiais, kaip rinti savo krašto piliečiai. Pamažu — arba jūs

patys, arba pats gyvenimo reikalas — įtrauks į įvairias sąjungas, draugijas, organizacijas, uždės tam tikrų kaip piliečio ir visuomenės nario pareigų.

Čia šit ir prasidės tikrasai jūsų egzaminas, iš visų metų kurso. Čia tik ir pasirodysit, ar iš tikro subrendot, ar iš tikro esat, kaip prisiekėt, ištikimi savo tautos sūnūs ir sąmoningi jos gynėjai.

Pirmas dalykas, dėl kurio noriu įspėti, tai tam tikra agitacija ir pavojus iš tų žmonių, kurie nori sugriauti mūsų tautos ir valstybės pagrindus. Šitie žmonės daugiausia stengsis dabar pasinaudoti jumis, kaip tam tikra sutvarkyta ir reikšminga jiems medžiaga, o nebe žaliava jau, kai stojot į kariuomenę.

Nemanykit, kad tie žmonės kažin kur tolimuose užkampiuose pasislėpę tupi. Ne, jie čia pat, gali būti labai arti jūsų — svarbu visada budėti. Nes tie žmonės dažniausiai gana gudrūs ir sukti, dedasi gerais draugais, pradeda savo žalingą darbą iš tolo, nekaltai. Ir visų pirma jie pradeda nuo kariuomenės šmeižimo, niekinimo. Gal jau pastebėjot?

O kodėl gi taip?

Šitą dalyką irgi turi žinoti ne tik kiekvienas karys, bet ir pilietis. Kariuomenė — kartoju — svarbiausia kiekvienos valstybės gyvybės parama. Ardoma ji gana opi, o saugoma labai galinga, kaip širdis žmogaus kūne.

Kariuomenė visiškai gyvenimiškas ir būtinas dalykas. Juk kiekvienas gyvas padaras turi savo gynimosi ir apsaugos organus: šernas — iltis ir jėgą, kirmelės — nuodus, stirna — greitas kojas, o tauta savo suspiestą ginklo pajėgą.

Mūsų kariuomenė, kaip jūs gerai prisižiūrėjot ir įsitikinot, nėra koks nors baubas arba kokia svetima išnaudojanti organizacija, kaip dažnai priešai vaizduoja. Dabar jūs aiškiai pamatėt, kad mūsų kariuomenė — ta pati tauta, visuomenė: geriausioji jos dalis, rinktiniai vyrai. Čia jūsų brėliai, giminės, geri pažįstami.

Antras dalykas, kurį turėjau galvoj, tai paslapčių laikymas bei saugojimas. Jums, kaip tikriesiems kariuomenės nariams, buvo suteikta nemaža paslapčių, o antra, jūs ir patys daug ką pastebėjot, išgirdot, kas neturėtų būti išplepėta. Nesupraskit klaidingai, kad paslaptis privalo laikyti vien tik tikrosios tarnybos kariai. Juk ir jūs, išeidami iš savo dalių, dar nenustojat visiškai buvę

kariai. Jums taip pat turi pasilikti svarbi kario garbė ir kai kurios pareigos.

Apskritai, paslaptys juk nėra koks nors vien tik kariuomenės prasimanytas dievukas. Paslaptys būtinas dalykas kiekvienos rimtos organizacijos ir net atskiro žmogaus. Išsiplepėjęs žmogus, viską apie save ir apie kitus iškalbėjęs, kas reikia ir nereikia, vietoj ir ne vietoj — visiškai nebranginamas, o tik išnaudojamas. Toks žmogus be galo tuščias ir visiškai neįdomus, kaip atvožtas ir išlaižytas puodas.

Trečias dalykas — niekad nepamirškite, kaip jau anksčiau minėjau, kad buvot ir savo dvasia nenustojot buvę kariai. Vadinasi, ypatingai dabar, net ir be munduro, turit branginti ir vertinti savo pilietišką garbę ir reikšmę. Ką gera ir dora įgijot kariuomenėj, neturėtumėt tuojau išbarsyti ir pasileisti. Šitas supratimas turėtų ir toliau vadovauti jūsų gyvenimui, o ne tik tuo metu, kai mokėte ir draudė viršininkai.

Patį sąmonė, išauklėto kario ir piliečio, neturėtų leisti tokių darbų ir pasielgimų, kurie pridėtų niekšo arba savo tautos išgamos vardą. Susipratę atsarginiai visada turėtų palaikyti artimus santykius su kariuomene, tiek gyvu bendravimu, tiek per leidžiamas knygas ir žurnalus.

Kpt. Balčiūnas.

Vokiečių pėstininkai.

Vokiečių pėstininkų tarnybos eiga žymiai skiriasi nuo mūsų kariuomenės pėstininkų. Į vokiečių kariuomenės tarnybą priimami tik tie vyrai, kurie duoda pasižadėjimą 12-ai metų. Savaime aišku, kad vokiečių pėstininkų paruošimas, atsižvelgiant į tokį ilgą tarnybos laiką, turi daug ypatinga.

Kiekviename pėstininkų pulke, be paprastai esamų trijų batalionų, yra dar ketvirtas mokomasis batalionas. Į mokomąjį batalioną patenka visi naujokai, kur jie per 6 mėnesius eina bendrąją karišką pratybą. Po šių 6 mėn. laiko, kai naujokai jau gauna pagrindinių pėstininko žinių, jie išskirstomi į pulko kuopas toliau lavintis, kad paruoštų juos tikrajai pėstininkų tarnybai. Per tokį ilgą tarnybos laiką galima duoti pėstininkams žinių iš visų ginklo rūšių, surištų su pėstininkų veiksmais. Gerai išmokę šaudybą, visi pėstininkai iš pagrindų supažindinami ir paruošiami vartoti lengvuosius ir sunkiuosius kulkosvaidžius, minosvaidžius, lengvas patrankas. Taip pat aiškinama jiems ryšių ir pionierių tarnybų darbas.

Pėstininkų pulke dar yra paruošiamos kelios kuopos šaulių, specialiai skiriamų bendriems veiksams su savo kavalerija. Kalnuotose vietose prie pulkų sudaromos kalnų kuopos, kurių parengimas visai skiriasi nuo kitų kuopų.

Daugelis vokiečių pėstininkų turi nuosavus dviračius, kurios jie gali įsigyti palengvintomis sąlygomis. Tuo būdu savaime prie kiekvienos kuopos susidaro dviratininkų komandos.

Priimti kariuomenėn pėstininkai aktyviai dalyvauja įvairiose sporto šakose, k. t.: šaudymo, fechtavimo, futbolo, plaukymo, irklavimo ir t. t.

Tačiau visiems šitiems pėstininkų paruošimams dar būtų lyg ir per daug 12 metų laiko, todėl vokiečių pėstininkai yra mokomi šaudyti iš visų rūšių patrankų ir dalyvauti pionierių veiksmuose. Karo metu, pritrūkus artileristų, lengvai gali pakeisti juos pėstininkai. Pagaliau, gerai žinome, ką reiškia, kada puolantieji pėstininkai paima priešą artileriją ir tuojau gali atkreipti jo patrankas į jį patį. Karo tarnybos metu, be kariškų lavinimų, pėstininkai turi nemaža dar teorijos pamokų, per kurias jie susipažįsta su žemėlapiams, mokomi rašyti raportus, daryti įvairių vietų schemas ir t. t. Taip pat pėstininkai lanko įvairias jiems atidarytas klases, kur jie moko si ūkio, prekybos, pramonės ir kitų mokslų. Vokiečių karo vadovybė stengiasi sudaryti tokių sąlygų, kad išėjęs iš kariuomenės kareivis galėtų tuoj rasti sau darbo ar tai ūkio, ar tai amato, ar tai prekybos bei pramonės srity.

Visi pėstininkų pulkai kasmet keletui savaičių išvyksta į gamtos stovyklas, kur atliekami įvairūs manevriniai karo veiksmai, po kurių daromi jau didesnio masto keleto arba keliolikos pulkų manevrai. Vokiečių karo vadovybė didelio dėmesio kreipia, norėdama išmokyti pėstininkus pasirinkti tinkamą poziciją, mokėti pasislėpti nuo lėktuvų, išmokyti kovoti miškuose ir t. t.

Aišku, kad ilga tarnyba turi paruošti iš visų pėstininkų gerų puskarininkų, kurie tiktų karo reikalams, nes eiliniai dar prieš jų pašaukimą užtenkamai bus paruošti įvairiose sporto bei kariškose organizacijose.

Dangutis.

Didžiojo karo griuvėsiuose tik ta tauta išgavo nepriklausomybę, kuri sugebėjo sukurti savo kariuomenę.

P. R.

Apie ateities kavalerijos pulką.

Kariškam vokiečių žurnale „Militär Wochenblatt“ įdėtas tarp kitko straipsnis apie kavalerijos vaidmenį. Jame vaizduojamos vokiečių kavalerijoje pasireiškiančios pažiūros bei mintys apie kavalerijos veikimą ateity. Kadangi ir mums labai įdomu susipažinti su tomis pažiūromis, čia duodame minėto straipsnio santrauką.

Nė viena kariuomenės rūšis (ginklas) neturi tokio pagrindo taip rūpestingai žiūrėti į ateitį, kaip kavalerija, nes ji, kaip sakoma, puolama iš visų pusių. Motoras kasmet nuostabiai greit tobulėja ir nuolat ima vis daugiau vyrauti.

Karo istorija moko mus, kad per daug nepasitikėtu mėm ateities technika.

Netikslu yra statyti klausimas: ar kavalerija yra ar bus nereikalinga. Tyrinėjant tą klausimą šioje plokštumoje būtų stačiai nušokta į nežinios sritį.

Todėl mes šį klausimą dėl jo platumo apribojam ir sakome: tenka laukti, kad netolimoje ar kiek tolimesnėje ateity, besiplėtojančių technišku priemonių dėka, iš kavalerijos gali būti atimti kai kurie įgimti jai uždaviniai. Kurie uždaviniai? Pagal savo paskirtį kavalerijos esama strategišką ir pėstininkų dalių kavalerijos. Strategišką kavalerija, kaip visiškai savarankiška ir sujungta į didelius kariuomenės junginius, paprastai kaunasi. O pėstininkų dalių kavalerija, smulkių junginių pavidalo, turi svarbiausią uždavinį — žvalgyti.

Strategišką kavalerijos kautynių uždaviniai gali būti šiaip apibūdinti:

- 1) atblokti strategišką priešą kavaleriją;
- 2) veikti priešą sparnuose ir jo užpakalyje (tai yra svarbiausieji jos uždaviniai);
- 3) kliudyti priešą paspirties jėgoms slinkti bei kiloti;
- 4) ardyti priešą ryšių bei susisiekimo priemones ir
- 5) strategiškai persekiot priešą.

Įsiziūrėjus, kas dedasi užsieniuose — automobilio ir ištisų automobilių rinkinių naudojimo atžvilgiu, žinoma, tas nieku būdu neteks lyginti su kavalerija; todėl galima

drąsiai tvirtinti, kad netolimoj ateity čia paminėtuosius strategišką kavalerijos uždavinius galės įvykdyti motorizuotosios kariuomenės dalys.

Kas kita yra su pėstininkų dalių kavalerija, nes čia judrumas turi didesnės reikšmės, negu greitumas. Čia visi apskaičiavimai daromi žiūrint pėstininkų dalių judrumo greičio. Taigi į tai teks ir netolimoj ateity atsižūrėti. Pėstininkų dalių kavalerijos veikimas derinamas su taktika taip pat, kaip ir pėstininkų veikimas.

Kavalerijos pulkai vykdys divizijos pėstininkų žvalgomųjų dalių uždavinius. Kiekvienas supranta, kad šis darbas yra labai sunkus ir sudėtinis. Žinoma, būtų ideališka dar taikos metu, bet nieku būdu ne kautynių sąlygose, sudaryti šias žvalgomąsias dalis.

Ateities kavalerijos pulkas turi turėti pakankamą eskadronų skaičių, kad, išsiuntus raitininkų patrulius, jis turėtų tam tikros kaunamosios vertės. Žvalgomojo patrulio sudėtis neturi būti ypatingai didelė.

Dėl dabartinės galingos ugnies ir dabartinės taktikos, svarbiausias žvalgomojo patrulio uždavinys yra tiekti žinių ir išaiškinti, kur, kada, kas ir apytikriai kurios sudėties šauda. Stiprus žvalgomasis patrulis, priešui esant arti, nieko svarbesnio vis tiek negali nuveikti, todėl jo sudėtis galima apriboti dešimtimi raitininkų. Kiekvienu atveju siunčiamas įvairus patrulių skaičius. Šiaip ar taip, penkių patrulių išsiuntimas neturi ypatingos arba lemiančios reikšmės bendrai sudėčiai. Tačiau gana dažnai reikės išsiųsti naujus (kitus) patrulius, kol dar anksčiau išsiųstieji negrįžo; be to, tenka skaitytis ir su nuostoliais. Tuo būdu, kelyje gali būti dvigubas skaičius, būtent 110 raitininkų, įskaitant čia ir jų viršininkus.

O jei dar atsiminsime tai, kad dar reikės siuntinėti pranešimus bei žinias atatinkamoms divizijos raitininkų dalims ir k., tai turėsime sutikti su tuo, kad reikia turėti karo meto sudėties eskadronas. Karo metu eskadronas (kaip taisyklė) gali neturėti su savim lengvųjų kulkosvaidžių — šie gali būti palikti prie pulko. Jei

Kaip mes sportuojam.

(Feljetonas)

Žinote, viskas prasidėjo gavus „Kariuomenės sporto rungtynių programą“. Dabar, galima sakyti, sporto turime užtektinai. Arba tiesiog gal sporto turime net per daug. Sako, kad kitam sportininkui jau uždraustą sportu besiverstis. O kitas sportininkas jau pats nelinkęs besportuoti...

Sportas, kaip sportas. Žinoma, visokių šakų yra. Yra, sakysime, bėgimai, estafėtės, šokimai, mėtymai. Taip pat, sakysime, yra 7 klm. žygis su apranga, plaukymas, šaudymas ir kitos šakos...

Taigi, buvo paklausta, kas sportininkas yra ir ką gali daryti — atsirado nedaug. Užsirašė, galima sakyti, tie, kurie iš pačios prigimties beveik sportininkai yra. Neužsirašiusieji nutarė geriau pažiūrėti. Bet kai pamatė, kaip prigimtieji sportininkai sportuoja, — na, sako, likusieji, — darysime sportą ir mes. O po šito — visas pulkas pavirto tikru Amsterdamu. Tikra olimpiada išėjo...

Atsirado net sunkiųjų atletų. Tiesiog Lurichai atsirado. Šposų prikirtu net per daug. Eržiliukas vos nenudvėsė. Mat, nesant svarsčių buvo paimtas 6 eskadrono, naujojo remonto ketvergis eržiliukas. Sunkiojo svorto sportininkai vargšul eržiliukui surišo kojas (tikriau pasakius supančiojo) ir kiekvienas lindo po papilvę ir kėšė. Tiesa, daug kas, kaip plunksną, eržiliuką mėtė, bet eržiliukui ėjosi nekaip. Raitėsi vargšas, lie-

žuvį kaišiojo ir iš visako matytis buvo, kad nori nuo sunkiųjų sportininkų išsivaduoti. Bet sportininkai vos naujo atletikos dalyko su drigančiu ku neiškrėtė.

— Ką girdi, — sako vienas sunkusis atletas, — mano tėvas tokį kumeliūkštį per tvorą tēkšdavo...

— O mano senelis, — sako antrasis — pagaudavo du jaučiu, surišdavo uodegomis, persimesdavo per petį ir nešdavo...

Buvo sumanyta ketvergį permesti per barierą, bet eržiliuką išgelbėjo vyr. vet. puskarininkis.

— Sako, vyrai, bijokite Dievo. Čia ir kitas viršininkas susirado. Šitokiu būdu eržiliukas nuo mirties buvo išgelbėtas...

Sunkieji atletai, taip pat lengvieji — visokių svorių čempionai — dar daug kitų velnių pridarė. Pvzd. lengvieji — daugeliui gurguolių nulaužė dišlius. Paskui įkliuvę aiškinosi, kad tai dėl sporto...

Žinoma, yra ir kitokių sportininkų. Sakysime, kurie prie kokių nors žaidimų linke. Pvzd. prie „ping-pongo“, arba prie „čingu-lingu“, arba pagaliau prie paties futbolo. Žinoma, yra futbolo komanda. O čia visi laikraščiai, kaip padūkę, apie tą Amsterdamo olimpiadą rašo...

Futbole pasižymėjo, ką tik pulke suorganizuotų kariuomenės ugniagesių komanda. Pirmiausia pamatė, kad neturi trusikų, taip pat bucų. Na, tai ir nuploję viršutines žieminės valdiškas kelnes iki kelių, o valdiškų batų aulius nurėžė iki čiurnių. — Pasidarė neva sau trusikus ir bucus...

kavalerijos pulkas, sudarytas iš 3 eskadronų, tai 2 eskadronai ir patruliuojančiojo 3-jo eskadrono likučiai sudarytų reikiamą kaunamąją jėgą, kuri galima laikyti esant pakankamą, betgi minimalią.

Tikrai ginčytinas yra šis klausimas: ar žvalgomosios kavalerijos dalys turi kautis ar ne?

Tas, dažnai, draudžiama; tačiau žvalgomosios kavalerijos dalys visada kaunasi. Ar čia kartais nesama prieštaravimo?

Žinoma, būtų keista, jeigu lėtai judančių kariuomenės dalių viršininkui būtų uždrausta surinkti vertingesnių žinių apie priešą. Aukštesnysis viršininkas visada norės gauti tokių žinių. Šiais laikais žvalgymas be kautynių beveik neįmanomas. Kad galėtų kautis, žvalgomosios dalys privalo turėti su savim sunkiųjų kulkosvaidžių eskadronus ir raitąsias baterijas. Bet kadangi visas žvalgyimo darbas gali būti nevaisingas, jei nepavyktų gauti

pakankamai aiškių žinių apie priešą, tai tuo tikslu reikia turėti ir tam tikrų žvalgomųjų eskadronų.

Pagaliau straipsny nurodoma ateities kavalerijos pulko organizacinė santrauka. Tvirtinama, jog ateities kavalerijos pulkas bus sudarytas iš 3 lauko eskadronų ir patrankų eskadrono (arba kitaip, raitosios baterijos). Pagaidaujama, kad kavalerijos pulkui būtų priskirtos dviratininkų dalys, autošarvuočių būriai, tačiau tas nėra privaloma, nes nėra būtino reikalo. Kavalerijos šarvuoti automobiliai gali būti betarpiškai priskirti divizijai.

Pažymėtina dar tas, kad šis straipsnis buvo išspausdintas kariškam vokiečių žurnale be redakcijos pastabos.

Nors minėtam straipsny ateities kavalerija tikrai keiliais bendrais bruožais apibrėžta, tačiau jame vis tik randame kai kurių charakteringų minčių apie pėstininkų dalims priskirtosios kavalerijos veikimą. P. J.

Atsisveikinant su kariuomene.

Laikas bėga lyg vanduo. Praeitą rudenį buvau naujokas, šį rudenį jau senas kareivis ir vykstu vėl namo. Vaizduotėje du paveikslai: 1) aš — naujokas ir vykstu pulkan, kad praečiau karo mokslą, įgyčiau kariškų žinių ir pasimokyčiau kariauti; 2) aš — senas kareivis, laimingai praėjęs karo mokslą ir išsilavinęs tiek karo, tiek bendrų žinių atžvilgiu grįžtu prie savo seno darbo.

Rodos, neilgas laikas — vieni metai, bet išmokta daug ir pergyventa daug. Jaučiu didelį skirtumą; tikrai esu nebe tas, o visai kitas žmogus, jei palyginčiau save prieš stojimo kariuomenės.

Buvau silpnos sveikatos, nedrąsus, nevikrus, nerangus, dabar viskas kitaip stojosi. Esu kitos nuomėnės apie kariuomenę, negu prieš tai buvau. Girdėdavau dažnai žmones kalbant, kad sunki to kareivėlio našta, nes baisiausiai vargina, mažai valgyti duoda ir t. t. Bet dabar įsitikinau, kad tik kariuomenėje būdamas žmogus gali pažinti gyvenimą.

Čia kareivių daugiau rūpinamasi, negu kiti tėvai savo vaikais. Gerai apsirengęs ir apsiavęs, valgyt galima, kiek nori, sočiai ir gardžiai; daug dirba gynam ore, mokydamasis kariškų dalykų, taip pat lavina raumenis bei kūną sportu ir gimnastika. Daug laiko duodama bendrai lavintis: skaityti ir rašyti, nes nė vienas neišėina į atsargą neišmokęs skaityti ir rašyti. Taip pat nenukenčia ir sielos dalykai: kas šventadienis visi kareiviai eina, orkestro lydimi, bažnyčion, kur laisvai gali pasimelsti ir pamokslo išklaudyti.

Dažnai rengiama įvairių pramogų: einam į kiną, į įvairias įdomesnes gamtos vietas bei į rengimus, daromi vakarai su vaidinimais ir šokiais. Viena žodžiu, kareivio gyvenimas labai įvairus ir įdomus. Nuobodžiauti netenka, nes nėra laiko.

Aš manau ir visiškai įsitikinęs, kad jaunam patekti į kariuomenę yra tik laimė. Kiekvienas gali tik didžiulis, būdamas kariu ir turėdamas garbę nešioti kario

Na ir pašėlo komanda sviedinį daužyti po mokymo aikštę. Tiesiog smilčių debesys pakilo. Arba kaip dūmai kokie pakilo. Iš karto manė, kad ugniagesiai (kartu ir gušrininkai) padegė mokymo aikštę, kad galėtų atlikti praktikos darbus. Paskui pulko dežuras išaiškino, kad tai daužo sviedinį ugniagesiai — „futbolininkai“.

Žinoma, „futbolininkai“ atškinosi. Girdi, mes linkę prie sporto. Ypač prie futbolo. Rengiamės prie olimpiados. Jei ne šiemet, tai gal kitamet. Na, žinoma, ir nugabeno juos extra... plrtin!..

Arba dar vienas atsitikimas. Naujokas Kazys Šliumpa užsirašė bėgti 10.000 m. Žinoma, tokiam dalykui reikalinga tinkamai treniruotis. Aš tiesiog protokoliškai papasakosiu...

— Girdi, užsirašiau bėgti (ne iš kariuomenės!). Bendrai, sako, iš seno aš galiu greitai bėgti ir, bendrai, bėgdamas nepavargstu. Ir be to, širdis gerai dirba...

Na, porą dienų bėgau čia apie kareivines ir dar truputį gusarų (kareivių — oficiališkai) plentu. O vėliau vieną dieną pasileidau — Vilkmėgės. Kiek bėgėlėjau, ūgi žiūrau ir Karmėlava. Vadinasi, atpleškinau 10.000 m. Manau, jei dar 10 km. pridėčiau, tai beveik ir namai. Sakau, beveik, Maratono bėgts būtų...

Na ir pasileidau. Paskui dar kiek spustelėjau. Taip ir atsidiūriau Jonavoje. Žinoma, buvau labai sušilęs ir pailsęs. Einu tiesiog namo. Tėveliams, sakau, didelį džiaugsmą padarysiu.

Tik staiga iš kažin kur pasimaišė policijos atstovas. Girdi, studymų? Sako, juk dabar atostogų nėra. Jei bent svarbus reikalas. Nugi, sakau, esu sportininkas ir čia treniruotės reikalas.

— Aga — šypsosi — sako, — prašau nuovadon. O ten tikra velniava. Girdi, kaip, dėl ko, šiaip ir taip klausia. Sako — aga — mes tamstai parodysim sportą! Na, ir etapu Kaunon. Praėjo bent keturios dienos. Su tėveliais nepastmačiau. O čia eskadrono vadas jau raportą padavė — naujokas Kazys Šliumpa pasišalino (vėliau: pahėgo) iš kariuomenės. Tuojau karo įstatų XXII knyga. Toks tai straipsnis. Štai tau ir sportas! Gerai, kad paleistų kariuomenės sporto rungtynėms — ten aš ne vieną aplenkčiau!

Kitas, taip pat 10.000 m. bėgikas grįžo iš Vilkijos. Žinoma, tik trečią dieną — autobusu atvažiavo. Taip pat tėvelius lankė. Tik laimė, kad policininkas nesugriebė...

Na, ir dar vienas mažmožis. Tai su grumulo stumdymu. Žinoma, yra visokių silpnadūšių. Keletas prie virtuvės stumdė grumulą. Vienas, kaip stumtelėjo — tiesiog virtuvės langon. Grumulas tiesiog katilan. Katilė — pietūs. Pietūs išbėgo, nes grumulas suskaldė katilą.

Po šitų įvykių į kai kuriuos sportininkus ir pradėjo kretvai žiūrėti (net patys sportininkai palikę be pietų!) Girdi, per daug jau to sporto! Sako, daugiau žalos, negu gero... Ir bendrai, emė visus prilaikyti...

Husz Ar.

mundurą ir vardą. Tėvynė irgi didžiuosis, užauginusi sau dorą pilietį ir karį - gynėją.

Šiandien sueina metai, kai pradėjau karo tarnybą. Labai tik liūdna, kad turiu taip greit skirtis su kario munduru, kareivinėmis, draugais, viršininkais ir su visu tuo, kas ištikus metus mane priglaudė, manim rūpinosi ir su manim gyveno.

Cia aš palikau visa bloga, o išmokau vien tik gera ir naudinga sau ir Tėvynei. Vėl apsilikau civiliskai, atsisveikinau su draugais ir vakare turiu vykti namo. Visi ištarnavę kareiviai išsirikiavo kareivinių aikštėje.

Dešiniajame sparne stovi pulko orkestras. Afeina pulko vadas ir sako mums, išvykstantiems, atsisveikinimo prakalbą. Linki ir ateities gyvenime, lyg tėvas vakams, vien tik gero ir moko, kaip būti dorais piliečiais ir kariais. Pataria skaityti „Karį“ ir taip pat domėtis atsargoje būnant karo mokslu.

Pasigirsta paskutinė komanda. Visi orkestro lydimi žygiuojame į stotį. Širdį spaudžia liūdesys: gaila tų jaunų kareiviškų dienų, kur toks malonus ir linksmas buvo gyvenimas.

Jonas Nykštukas.

Dėl giedojimo.

Nesenai teko girdėti, kaip viena kuopa, žygiuodama Kauno gatvėmis, dainavo latvių dainą „Kas tie tādī, kas dziedaja“, tik, žinoma, lietuviškai. Manychiau, kad tokie dalykai neleistini. Tiek mes turime ir tokių gražių savo dainų, kad visai nereikėtų jų skolintis iš svetimtaučių. Kur tautos visuomenė pasirodo organizuotai, ten ji turi reikštis savomis žymėmis. Viešai dainuojamų dainų repertuaras kariuomenėje, man regis, turėtų būti tik vadovybės patvirtintas.

Be to, kadangi ši latvių daina minorinėje tonacijoje, o mūsų žmonės viską mėgsta giedoti pritardami, tai pats dainavimas buvo labai nevykęs, nes minorinei gaidai pritari ne muzikai stačiai neįmanoma.

Dėl to paties pritarimo giedant tenka kai kas pasakyti.

Teško girdėti, kaip dalyse gieda Tautos Himną Lietuvių papročiu vienas traukia gardą, o visas būrys pritari, „turavoja“. Kadangi Himno gaidos intervalai dideli, tai pritarimas irgi nesiderina. Ir iš viso giedojimo darėsi nei šis, nei tas: nei Tautos Himno nebuvo, nei grožio. Aš manychiau, kad Tautos Himnas bendrai, o ypač dalyse, turėtų būti giedamas unisonu, vienabalsiškai. Viena, tik tokiu būdu kareiviai išmokyti Tautos Himną, o antra, kai giesmė didesnio būrio žmonių giedama vienu balsu, tai ji pasidaro labai galinga ir daro įspūdžio.

Karo kapelionas A. Sabaliauskas.

Daugiau pažinkime savo kraštą.

Iš tiesų, ar jaučiamės pakankamai moką savo krašto geografiją - istoriją? — Ne! Ne per didžiausias procentas tokių atsirastų, kurie tikrai pažintų savo kraštą, t. y. Lietuvą. Tenka kartais, bekalbant apie kokią nors Lietuvos dalį, atsidurti labai net nemalonioj padėty. Sakysim, važiuoju kartą traukiniu, skersai Nevėžio. Keletas karių, vykstančių atostogų, ir jų tarpe civilis kalbasi ir vienas kitą klausia, kas čia per upė? — Vienas jų sako, kad čia Dubysa — kitas, kad Šventoji ir t. t. Klausydamas tiesiog jutau, kad veidas — žandai raudonavo — gėdai.

Jei civilis nežino, čia gal dar nieko nuostabaus, gal jam neteko niekur mokytis, bet kareiviui, o ypač puskarininkiui, toks apsileidimas visai nedovanotinas. Aš čia nemanau gilintis, nes ne mano reikalas kitus mokytį, bet pro tą atvirą spragą tylomis negalėjau praeiti — norėtusi, kad ir kiti tai pastebėtų.

Su istorija dar blogiau. Nemanau jau grįžti prie Vytauto Didžiojo laikų, bet norėtusi šiek tiek pagvildinti nors tai, kas įvyko netolimoj praeity. Vis dėlto pasirodo, kad praeitojo dešimtmečio įvykiai — svarbesnių mūsų vietos bei laimėjimai nepriklausomybės kare, o

ypatingai datos, retai kam žinomos. — Juk visa tai nesenai patys, o ne kas kitas, pergyvenome, patys kentėjome, ir jau bemaž neatsimenam.

Savaime kyla klausimas, kas gi bus su mumis, jei tik tiek tesidomėsime savo tautos praeitimi, o dar blogiau, jei nenorėsime žvelgti į ateitį.

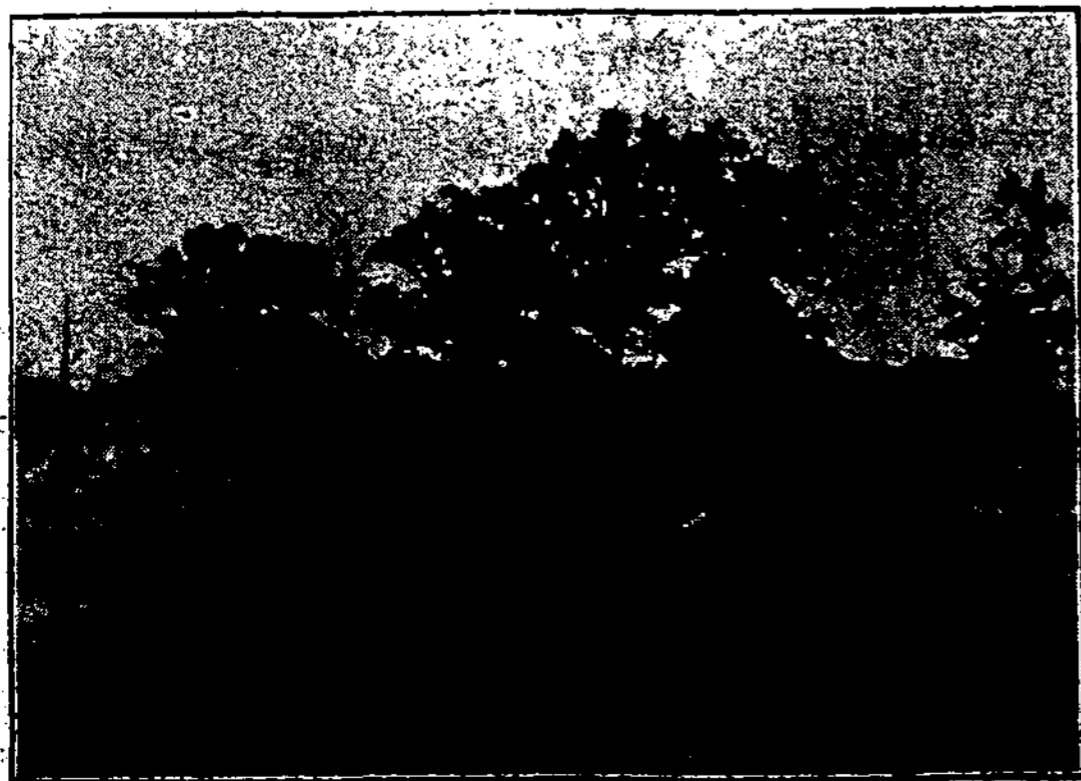
Man liūdna, kartu ir skaudu darosi. Juk visa, kas anksčiau pasakyta, nėra lakios fantazijos padaras, bet gyvenimo reiškiniai. Galop, nors ir liūdna, bet dar nevelu: klaidas galime norėdami taisyti. Mes, jei pasiryšim, galime Tėvynę giliai pažinti — tiek geografiškai, tiek istoriškai. Tuo reikalu gali mums padėti: mūsų viršininkai p. p. karininkai ir kareiviai, turintieji aukštesnį mokslo cenzą. Tik manychiau Tėvynės pažinimo nereikėtų taip paviršutiniškai mokytį bei mokytis, kaip kai kuriose dalyse ligi šiol daroma. Tai mes ne per daugiausia išmoksime ir mums savo kraštas bus labai tolimas, tarytum kokioje Australijoje.

Tėvynės pažinimui gal net reikėtų daugiau valandų skirti, o jei negalima, tai bent duotąsias tinkamai sunaudoti. Reikalinga galvojimo, gilesnio gvildenimo ir tinkamų paaikškinimų, o mokiniams daugiau dėmesio ir atsidėjimo. Manychiau, kad nemažiau svarbu kiekvienam kariui pažinti savo krašto istorinę - geografinę padėtį, kaip karo statutai mokėti. Kraštą pažinę, būsime daugiau naudingesni Tėvynei, nes kiekvienas karys karo metu laisvai galės susivokti vietoje.

Mes, žinoma, svetimų kraštų plėsti neisime, tik nuo priešų savo brangią Tėvynę ginsime. Manau, kol bus bent vienas gyvas lietuvis, jokia galybė neįstengs pavergti vėliau pakilusią, bet susipratusią lietuvių tautą. Iš praeities kiekvienas lietuvis semia sau stiprybės ir galybės, todėl stiprios dvasia, vieningos ir patriotingos tautos jokios audros negalės palaužti.

Tad, vyrai! pažinkime savo kraštą. Kiekvienas žinių pluoštas lengvins krašto apgynimą. Čia, manau, kaip tik vietoje galime pasinaudoti posakiu: „Geriau vėliau, negu niekad!“

Vl. Mingelevičius.

Rumsiškės piliakalnis (Kauno apskr.).

KARIUOMENĖS GYVENIMAS

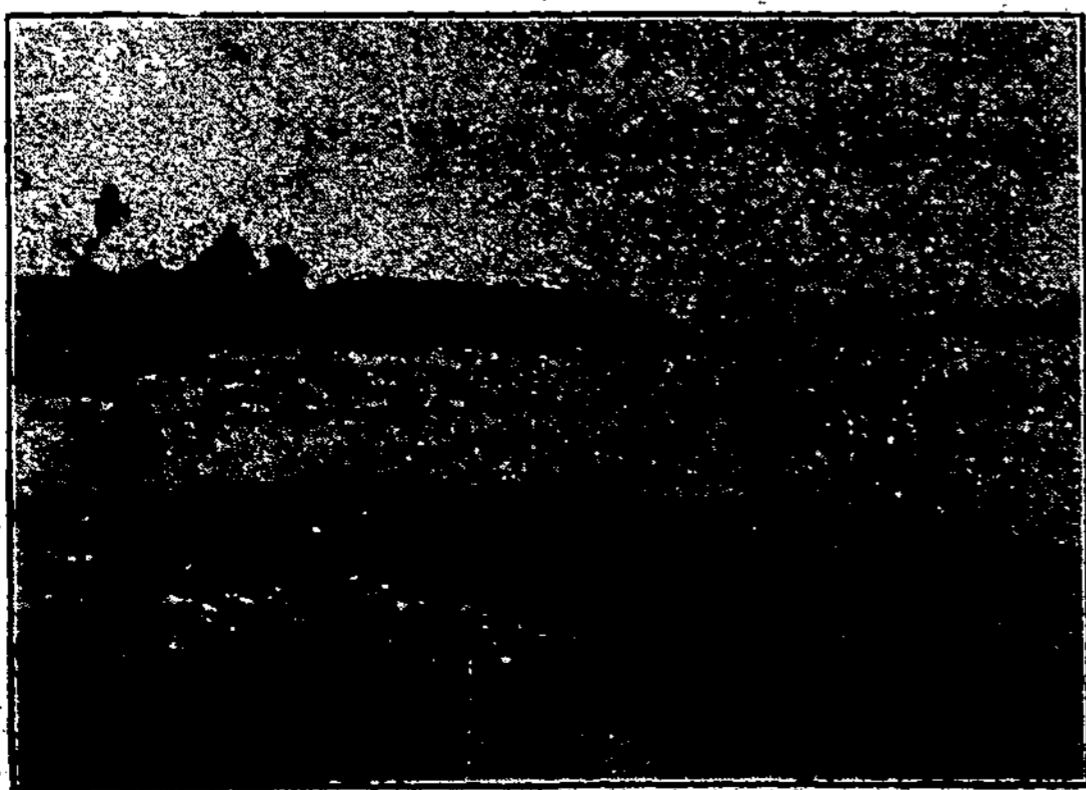
Kapitono Eduardo Noreikos paminklo atidarymas įvyko spalį 13 d. 11 val. Paminklo atidengime dalyvavo velionies motina, seserys, ministeris pirmininkas ir einas krašto apsaugos ministerio pareigas prof. A. Voldemaras, vidaus reikalų ministeris pulk. leit. Ig. Musteikis, Vyriausiojo Štabo viršininkas gen. štabo pulkin. P. Plechavičius, Latvijos karo atache Lietuvai pulk. Indans, gener. leit. veter. gyd. I. Bulota, gen. leit. gyd. V. Nagevičius, gener. leit. V. Grigaliūnas—Glovackis, II-rosios karo apygardos viršininkas pulk. leit. K. Skučas, gen. št. pulk. Jakutis, gen. št. pulk. Griganavičius, Kauno miesto ir apskrities karo komendantas maj. Saladžius, 2-ro pėst. pulko vadas pulk. leit. Tumas ir šiaip karininkų bei civilės publikos. Prieš paminklą buvo išrikiuota 2 p. pulko karių garbės sargyba.

2 pėst. pulko karo kapelionas kun. Kryžanauškas savo kalboje pažymėjo, kad čia ilsis vienas iš pirmųjų už Lietuvos laisvę kovotojų, kurs, išsižadėjęs savo asmens laimės ir gyvenimo, ant tautos aukuro sudėjo brangiausią pasaulyje turtą — gyvybę. Šis kapas panašus esąs į mūsų protėvių milžinkapius ir amžinai liksias kaip tautos relikvija — šventenybė, rodąs kaip reikia mylėti tėvynę ir už ją pasiaukoti.

Kapelionui baigus kalbą, ministeris pirmininkas prof. A. Voldemaras nuo paminklo nuėmė uždangą. Paminklą atidengus, orkestrui grojant, sudėta 10 vainikų. Pirmutinį vainiką uždėjo ministeris pirmininkas prof. A. Voldemaras. Toliau, Latvijos kariuomenės ir karo tarybos vardu — Latvijos karo atache Lietuvai aviac. pulk. Indans, pažymėdamas, kad velionis kap. E. Noreika yra kovojęs ant Dauguvos krantų prieš bendrą Lietuvos—Latvijos priešą — bolševikus ir buvo apdovanotas Latvijos karo ordenu „Lačplēsis“.

Po to kalbėjo p. ministeris pirmininkas prof. A. Voldemaras. Jis savo kalboje pažymėjo, kad čia, šią valandą, karių šeima ir kiti atvyko į kuklią iškilmę — atidengti paminklą vienam žuvusių sūnų už Lietuvos nepriklausomybę. Šis kuklus paminklas esąs vienas iš Lietuvos atgijimo istorijos laikų, įrašytas geriausių tautos vaikų krauju. Ant paminklo parašyti keturi vardai Dauguva 1919 m., Radviliškis 1919 m., Giedraičiai 1920 m. ir Klaipėda 1923 m. savaimė, rodos, nieko nereikšią, bet tose vietose velionis, kapit. E. Noreika, savo krauju rašo naujos Lietuvos istorijos lapą. Tęsdamas tą didelį darbą, garbingai žuvęs Klaipėdoj 1923 m. sausio m. 15 d. dėl suvienytos Lietuvos. Jis žuvęs, bet jo vardas lietuvių tautos atmintyje liksias amžinai.

2-ro pėstininkų pulko vadas pulk. leit. Tumas trumpais bruožais nušvietė velionies biografiją ir jo nuopelnus, kaip kario ir tikro sūnaus.

Lietuvos krašto vaizdas. Gražus reginys, „Velionio tiltu“ vadinamas. Yra Rūmšiškes valsč.

Atidengimo iškilmės buvo baigiamos sugiedojus „Libera“.

Tegu šis naujai pastatytas kuklus paminklas ant tikro Lietuvos sūnaus kapo mums visuomet primins, kaip reikia gerbti kovojusius už Lietuvos laisvę karžygius.

Aviacijos puskarininkių ramovė. Pakeistas ramovės pavadinimas: ramovė vadinsis ne „Karių ramovė“, bet „Aviacijos puskarininkių ramovė“. Nutarta: 1) įsigyti puskarininkių ramovės albumą, kuris atvaizduotų ramovės gyvenimą, 2) pirkti patefoną (patefonas jau nupirktas), 3) samdyti dainoms mokyti choro vedėją (nors vienai repeticijai savaitei), 4) įsigyti žuvusių aviatorių padidintus nedidelio formato portretus, 5) suruošti paleidžiamiesiems puskarininkiams išleistuves. Kilo taip pat sumanymas mokytis šokių. Šokių vedėju pasižadėjo būti baigęs šokių mokyklą aviacijos štabo vyr. pusk. Karolis Šperas. Priimtas ramovės valdybos pirmininko pasiūlymas skirti metų gale dovaną tos eskadrilės puskarininkiams, kurios puskar. bus metų bėgyje lanke proporcingai daugiau paskaitų bei pasikalbėjimų. Beveik kas savaitė po vakarėlio daromi pasikalbėjimai. Per pasikalbėjimus ramovės pirmininkas nurodo puskarininkiams pastebėtus vakarėlyje trūkumus bei silpnybes.

Ramovės pirmininkui ir aviacijos švietimo vadovui oro žvalgui vyr. ln. Tyškui už jo paprastumą ir trūšą, rengiant šokių pramogas, tobulinant ramovę, visi puskarininkiai didžiai dėkingi.

Aviacijos kino filmos. Nuo 1925 metų aviacija turi mokymo tikslais kino filmoms gaminti foto-aparatą. Aparatas, be mokymo, retkarčiais naudojamas ir svarbesniems kariuomenės įvykiams nufilmuoti, kaip antai: kariuomenės dalių šventės. Yra nufilmuota šių metų kariuomenės sporto šventė, šių metų manevrai ir t. t. Kadangi nebuvo koperavimo mašinėlės, tai filma plačiau nebuvo naudojama, net savo dalies kine ir tai ne per puikiausiai atrodė. Dabar jau nupirktą koperavimo mašinėlę. Kai bus spaustuvė pagaminti atatinkami parašai, tai, galima tikėtis, kad lapkričio mėn. teks matyti aviacijoj gamintas kino filmas ir kitoms kariuomenės dalims.

Filmos juosta nepagaminta kainoja metras 1 lt. 20 ct., o pagaminta 3 – 15 litų. Nuomodamos kino filmas iš filmų kontorų, kariuomenės dalys už dviejų kartų jos leidimą moka po 50 litų. Kai bus aviacijos pagamintos filmos, tai teks matyti ir savų žmonių ekrane, o kariuomenės dalims atliks po keletą dešėtkų litų.

Vyr. pusk. St. Čepulis.

Aviacijos propagandos šventė. Šventė turėjo įvykti rugsėjo 30 d. Kadangi tą dieną buvo blogas oras, tai ji įvyko spalį 7 d. Šventę surengė aero-klubo nariai tikslu išpropaganduoti civilės aviacijos įkūrimą Lietuvoj. Kadangi klubas neseniai tejsikūręs ir nedaug narių turi, tai, mūsų karo vyriausybei leidus, šventės propagandai buvo leista naudotis kariškais lėktuvais. Aerodromą žmonės buvo leidžiami už atlyginimą. Norinčių skraidyti žmonių skaičius atsirado taipogi didelis. Pavežiota 47 žmonės ir dar daugiau buvo norinčių. Kadangi buvo vakaro velus laikas, tai jų norai nebuvo patenkinti. Už skraidymus buvo imamas tam tikras nustatytas mokestis. Mūsų lakūnai — aero-klubo nariai — žmonėms paaiškino apie lėktuvų veikimą ir jų valdymą ore. Žmonės, apspitę apie lėktuvus, su įdomumu sekė lakūnų paaiškinimus. Šventė buvo atvykę krašto aps. min. gen. leit. Daukantas, aviacijos v-kas gen. št. pulk. leitn. Pundzevičius, daug kariuomenės ir civilių įstaigų aukštų viršininkų ir aero-

klubo nariai. Šventė praėjo tvarkingai ir nepaprastu įdomumu.

Galima tikėti, kad netolimoj ateity ir Lietuvoj galėsime pamatyti civilę aviacijos mokyklą.

I gusarų D. L. E. Kunig. Jonušo Radvilos pulkas. *Po manevrų.* Pulkas iš manevrų grįžo labai gera nuotaika. Kas daugiau manevruose yra dalyvavęs sako, kad niekuomet taip gyvai manevrai nėra praėję, kaip šiemet. Manevruose buvo žymi dalis ir naujokų. Kaip gusarai, taip ir naujokai turėjo progos pritaikyti savo teoretiškas (taip pat ir lauko pratimų) žinias. Manevrų metu beveik niekas neišėjo iš rikiuotės (ligos atžvilgiu). Taip pat gusarų žirgai su moderniniu apšarvavimu pasirodė puikiai (vidutiniškai padaryta 50—60 klm. dienai)

Kvietė į lenktynes Klaipėdos Raitininkų Draugija (Reiterverein Memelland E. V.) pulką pakvietė į lenktynes š. m. rugsėjo mėn. 30 d. Labrenčiškiuose ties Klaipėda. Pulkas dėl manevrų lenktynėse nedalyvavo.

Radiofonas prašo sporto naujienų. Kauno radiofonas prisiuntė raštą, kuriame prašo kas ketvirtadienis siųsti ne vėliau 16 val. sporto naujienų. Taip pat sporto literatūros, žurnalų reklamai. Čia turima galvoje raitų sporto dalį.

Prie literatūros vakaro-koncerto. Sąryšy su ruošiamu Kauno įgulos literatūros vakaru koncertu pulke pastebiamas gyvas subruzdymas rimtai prie vakaro pasiruošti.

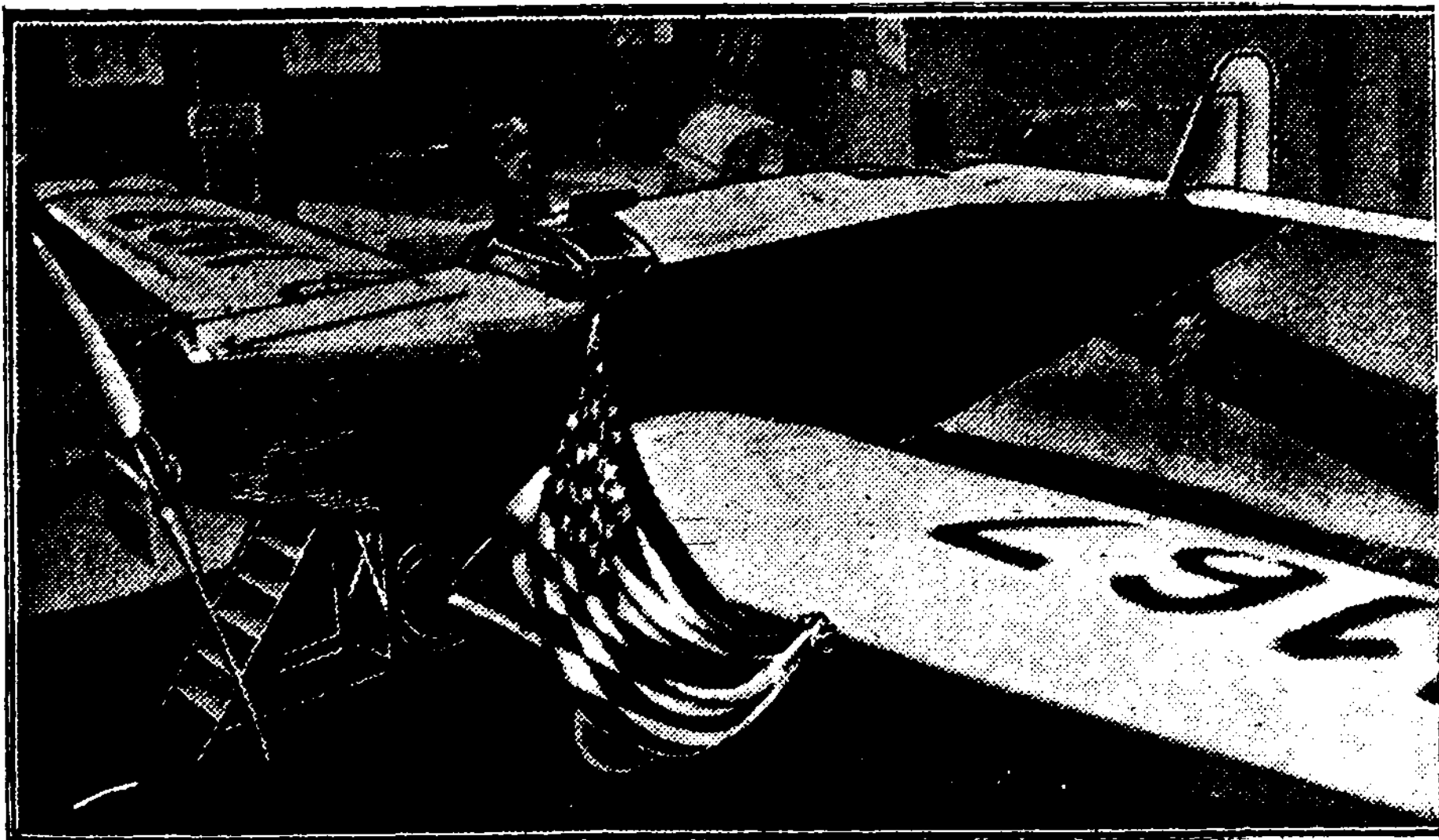
Eskortas. Spalių 1 d. buvo eskortuojama naujam švedų ministeriui Lietuvai p. Reuterwaeder. Eskortu vadovavo vyr. ltn. Tyrulis. Arkliai buvo 3 eskadrono.

Liktinių pusk. ir laisv. samd. tarnaut. kareivių vietose taupmenų - skolinamoji kasa. Rugsėjo 27 d. buvo kalbamosios kasos (š. m. kar. įsak. 60 Nr. 1 § numatytu) steigiamasis susirinkimas. Valdybon išrinkti: vachm. Geinskis, samd. tarnaut. Maskvytais, vyr. pusk. Vapsva. Kandidatais: vachm. Ribokas, vyr. pusk. Butėnas, vyr. psk. Vėlavičius. Kasa pradėjo veikti nuo spalio mėn. 1 d.

Spalių 9 d. Šią istorinę dieną pulke mokymas ėjo iki pietų. 12 val. pradėjus varpams skambinti ir fabriku švilpukams gausti, nutraukta darbas, rimtai sustota ir susikaupta. Po pietų eskadronuose ir komandose buvo padarytos paskaitos šiomis temomis: 1) Vilniaus reikšmė, 2) Vilniaus pagrobimas (spalių 9 d.) ir 3) Vilniaus atvadavimas. Be to, prie Karo Muziejaus dalyvavo rinktinis eskadronas, taip pat eskortuota Jo Excelecijos Valstybės Prezidentui A. Smetonai. Bendrai pulke buvo vieninga nuotaika: patikrinti savo karo žinias, savo žirgus ir ginklus, kad tinkamą valandą tinkamai užsimokėtų klastingam priešui.

Žvelgaitis.

9 pėst. pulkas. Šiemet pulkas sporto atžvilgiu žymiai patobulėjo. Tai rodo šių metų rugsėjo mėn. 1 ir 2 d. kariuomenės sporto rungtynėse gauti rezultatai. Pulkas laimėjo, kaip jau spaudoj buvo minėta, ketvirtą vietą, gaudamas Lietuvos Karininkų Romovės pereinamąją dovaną. Be to, pulkas už mėtymus gavo kartinę (nuosavybės) dovaną.

Lėktuvas „Bremen“, kuris pirmasai iš Europos pasiekė Ameriką. Dabar pargabentas atgal.

Tai pirmieji metai, kai pulkas kar. sporto rungtynėse pasižymėjo.

Šioms rungtynėms pulko sportininkai, kiek leido tarnyba, sistematiškai treniravosi, vadovaujant pulko sporto vadovui majorui Išlinskui. *Vtn.*

9 pėst. pulkas. Spalių mėn. 5 d. įvyko pulko ir Mariampolės komendantūros puskarininkių ir civilių tarnautojų kareivių vietose taupomosios - skolinamosios kasos įsteigimo reikalu susirinkimas. Į skol. - taupomosios kasos valdybą slaptu balsavimu išrinkta nariais: vyr. pusk. Adomaitis, vyr. san. pusk. Kaušas ir san. viršila Černius, kandidatais: viršila Ivanauskas, vyr. pusk. Vogonis ir vyr. pusk. Žeimis. Pulko vadas šį valdybos sąstatą užtvirtino, paskirdamas valdybos pirmininku majorą Išlinską. *Vtn.*

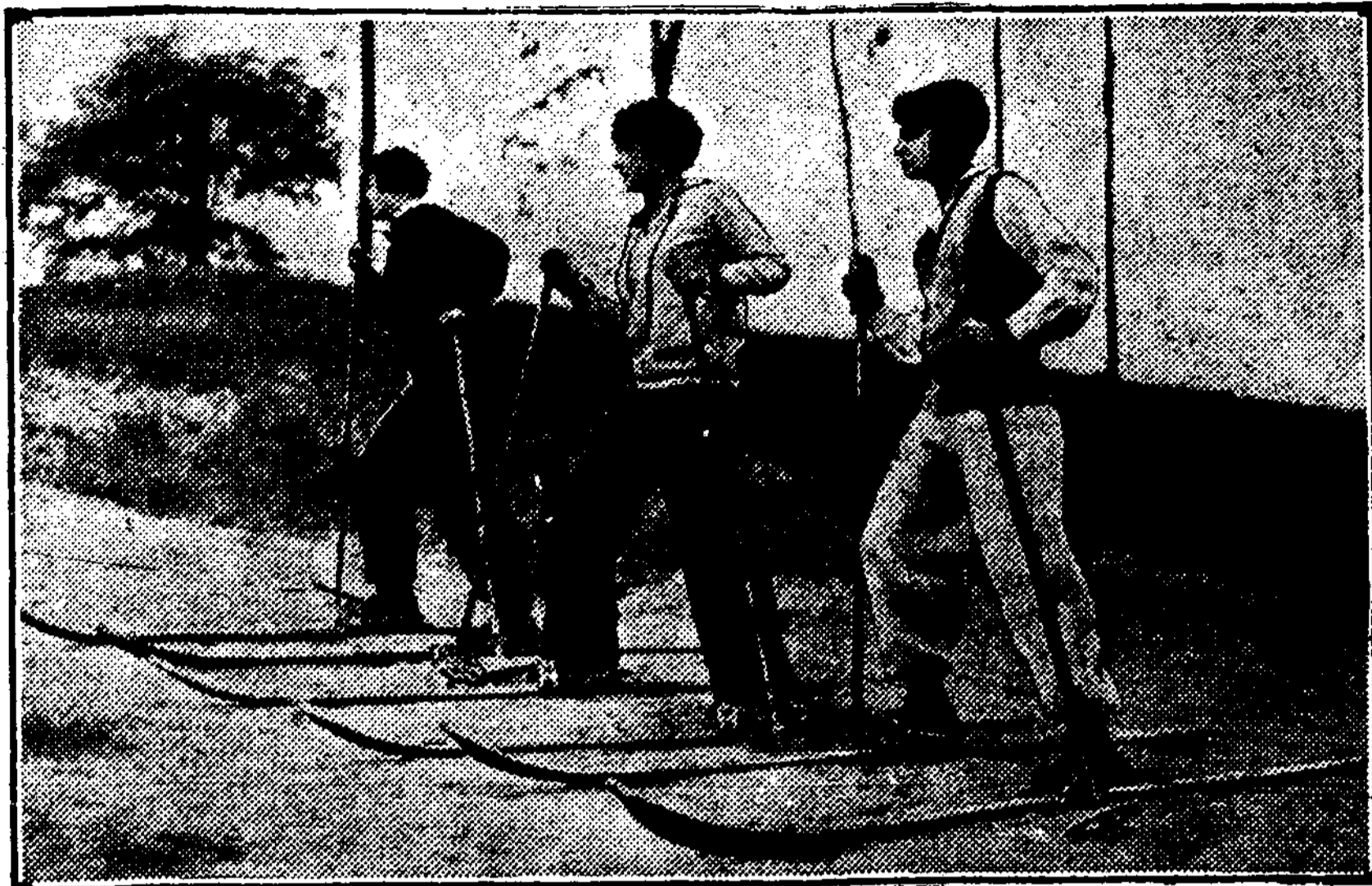
Spalių mėn. 9 diena. 9 pėst. pulke. Pulko aikštėje 7 val. rytą, mokomai kuopai dalyvaujant ir pulko orkestrui Tautos Himną griežiant, buvo pakelta tautos vėliava ant aukšto stiebo. 9 val. įgulos bažnyčioje pulko kapelionas kariams atlaikė pamaldas ir pasakė tai dienai pritaikintą pamokslą, primindamas Vilniaus reikšmę lietuviams ir kad lietuvis, o ypač karys, nesigailėdamas savo jėgų (net gyvybės) turi stengtis atvauduoti sostinę.

Grįžus po pamaldų, kareivių rūmų salėje vyr. ltn. Naujokas laikė paskaitą. Prelegentas papasakojo apie Vilniaus įsikūrimą, jo augimą, vargus anais laikais ir dabar, ir apie mūsų amžino priešo — lenkų klastingą Vilniaus užgrobimą. Prelegentas baigdamas pabrėžė, kad mes, kariai, su ypatingu pasiryžimu turime mokyti ginklą vartoti, idant sugebėtume tinkamai juo naudotis Vilnių vaduodami.

Po šios paskaitos pulko vadas pulk. ltn. Adomavičius priminė, kad 9 p. pulkui kaip tik teko prieš 8 metus spalio mėn. 9 dieną, lenkams klastingai užpuolus, smarkiai ties Vilnium kovoti ir su širdgėla jį apleisti.

12 val. pasigirdo trimitas. Viso pulko kariai sustojo vienai minutei. Iš karių veidų buvo matyti, kad jie didelį skausmą ir kartu pasiryžimą pergyvena. Jie jaučia tą skriaudą, kurią lenkas nenaudėlis mums padarė, judosiškai pagrobdamas Vilnių — mūsų seną sostinę, jaučia brolių vilniečių vargus. Lietuvis jaučia, kad sostinė laukia išvadavimo, todėl lietuvis šioj susikauptimo minutėje pasižada ją kuo greičiau atvauduoti.

Spalių 9 d. ir priesaika. 4-tam pėst. L. K. *Mindaugo pulke.* 9 val. visi kariai išklause įgulos bažnyčioje laikomų pulko kapeliono pamaldų.

Norint galima visada ir įvairiose sąlygose sportuoti. Čia parodyta, kaip, vletoj sniego, pašliūžomis šliuozia sausu smėliu.

Tą dieną įvyko naujokų ir seniau tarnaujančių dar neprisiekusių karių priesaika.

Po priesaikos išsirikiavusius aikštėje karius pasveikino karo apyg. viršininkas gener. leit. Tamašauskas ir savo kalboje gražiai priminė, kad prisiekęs karys, sukaukęs savo sieloje aukštą morales pajėgą, yra tikras ir atsakingas pavedamose jam pareigose. Tos pareigos daug darbo, vienybės ir tvirto pasiryžimo ne tik iš karių, bet ir iš visos tautos reikalauja, ypač šiandien, kai minima skaudi, mums lietuviams neužmirštama, Vilniaus pagrobimo diena.

Išsirikiavus pulkui prie vėliavos, žuvusiems už Vilnių pagerbti, orkestras grojo gedulo maršą ir „Mes be Vilniaus nenurimsim“.

Suruoštas pulko kariams paskaitas laikė kapit. Bronevičius ir kapit. Antanaitis, plačiai atpasakodami,

kaip smurto keliu lenkai pagrobė Vilnių, kokia Vilniaus reikšmė Lietuvai ir jo vadavimo keliai.

Virš. J. Markelis.

Pionierių bataliono šventė. Š. m. spalio mėn. 10 d. pionierių b-nas šventė savo pirmąją metinę šventę.

Sveikindamas b-no vadas gražia kalba apibūdino šventės reikšmę, kartu pažymėdamas, kad šita šventė, kukliai šeimyniškai surengta, nekviesta iš niekur svečių, nes b-nas dar nepasiruošęs... Viskas tikrai organizavimosi stadijoj.

Vakare prasidėjo linksmoji šventės dalis. Visi b-no kariai pirmą kartą renkasi į pertvarkytą ir atremontuotą b-no salę. Salė papuošta paveikslais ir viename salės gale įrengta nedidelė scena.

Prasideda vaidinimas. Visų akys nukreiptos scenos link. Visiems įdomu pamatyti kaip pirmą kartą užsirekomenduos savo pionierių b-no kariai — scenos meno mėgėjai. Statoma dviejų paveikslų drama: „Savanoris“. Dramos autorius — jaun. pusk. V. Žigas — svarbiausioje — savanorio rolėje. Autoriaus jėgomis paruošta ir scena, nupaišytos gana gražios dekoracijos, pritaikinti drabužiai ir grimas. *Apskritai, menkiausias dalykėlis savas, pionierių b-no karių jėgomis sukurtas.* Kai kurie artistai dar tik pirmą kartą scenoje, bet, matyt, padėta gražių pastangų šventei pasiruošti ir todėl vaidinimas eina gana sklandžiai. Tarp vaidintojų yra ir dvi panelės: Požerskaitė Vl. ir Sangaitė Marytė, kurios taip pat nepagailejo savo jėgų, o už tai pionieriai joms labai dėkingi.

Eil. Pečkaitis.

IŠ VISUR.

LIETUVOJE.

Žuvusiems karžygiams atminti paminklas Baisogaloj. 1919 m. kautynių metų su bermontininkais, ties Baisogala, žuvo keliolika mūsų karių. Baisogalos kapinėse ilsisi 15 Lietuvos karžygių; šiandien jų kapai gražiai papuošti. Be to, Baisogaloj pastatytas gražus paminklas žuvusiems dėl Tėvynės karžygiams atminti. Spalio 14 d. įvyko iškilmingas minėto paminklo atidengimas — pašventinimas. Į iškilmes, be vietos gyventojų, atvyko ministeris pirmininkas prof. Voldemaras ir kiti aukšti mūsų vyriausybės, kariuomenės ir visuomenės asmenys. Paminklo atidengime dalyvavo artilerijos būrys ir 3 lektuvai.

Kur keliauja mūsų skurčiai. Spalio m. 6 d. Lietuva pasirašė laikiną prekybos sutartį su Suomija. Lietuva į Suomiją daugiausia išveža senų skurčių, iš kurių suomiai dirba popierius. Iš Suomijos į Lietuvą vežama daugiausia miško medžiaga, medvilnės audiniai, popierius, silkės; ir cementas. Paskutiniu laiku mūsų vyriausybė pasirašė net 5 prekybos sutartis su užsieniais, būtent: su Sov. Rusija, Austrija, Belgija ir Kanada.

Nebereikės arklams kojų laužytis. Šiomet provincijoje statomi 5 dideli geležies betono tiltai ir pastatyta daugiau kaip 100 tokių pat mažų tiltų.

Vidaus Reikalų Ministerijai yra nusistačiusi visus medinius tiltus pakeisti geležies betono tiltais. Šiais metais provincijos tiltų statybai buvo skirta iš vyriausybės 500.000 t.

Nepasisekė lenkams demarklinijos „medžioklė“. Lenkai norėjo pagauti mūsų pasienio policininką Inčirauską, patrukavusį demarklinijoje prie Utenos-Naujųjų Šventėnų geležinkelio. Inčirauskui einant pro lenkų sargybos būdelę, išbėgęs iš ten civiliškai apsirengęs tipas, griebė už mūsų policininko šautuvo ir įrėmė Inčirauskui į krūtinę revolverį. Puolėnį į pagelbą atbėgo dar 4 lenkų kareiviai. Mūsų policininkas ištrūko ir puolėnį apšaudė pasbėgęs.

Kūrėjų-savanorių medaliais apdovanota iki X. 15 d. 1063 žmonės. Kad darbas greičiau eitų, Karių Savanorių Komisija posėdžiauja po dvi dienas per savaitę. Komisijos darbą žymiai apsunkina ir apdovanojimų pagreitinimą trukdo didelis prašymų skaičius su įvairiais trūkumais. Vieni neprideda gimimo metrikų, kiti kitokių dokumentų ir t.t. Be to, senesnių, negu 1899 m. gimusių ir įstojušių kariuomenėn vėliau 1919 m. sausio m. 15 d. savanorių prašymai, prie kurių pridėtuose kariškose liudymuose nėra pažymėta laipsnis; sukeliama komisijai abejonė, ar toks prašytojas nėra tarnavęs rusų kariuomenėje ir buvęs jos puskarininkiu. Tokie prašymai reikalaujami papildyti ir tuo būdu apdovanojimas užsitiesia. Mes patariame tiems savanoriams, kurie senesni, negu 1899 m. gimimo ir stoji kariuomenėn po 1919 m. sausio m. 15 d., be to liudymuose nėra pažymėta, kad jis tarnavo eiliniu, duodant per vietos komendantus prašymą medaliui gauti, pridėti išrodymą; kad arba nėra tarnavęs rusų kariuomenėje, arba, jeigu ir tarnavęs, tai baigė tarnybą eilinio laipsny. Buvę rusų puskarininkiai ir stoji po 1919. I. 15. medaliu nebegauna.

Savanoriai turės savo vėliavą. L. K. Savanorių Sąjungos centro valdyba jau galutinai priėmė savo sąjungos vėliavos projektą ir rūpinasi įsigyti vėliavą. Vėliava bus tamsiai žalios spalvos.

Lietuvio pasiryžimo niekas nenugalės. Šiomet spalio 9 d. minėjimas praėjo įspūdingai. Gedulo nebuvo matyti, kaip kitais metais, bet buvo pareikštas didelis pasiryžimas toli nenuirimti, kol nebus atvaduotas Vilnius. Visuose didesniuose miestuose ir miesteliuose buvo paketa po vieną vėliavą. 12 v. vienai minutei sustabdytas judėjimas. Vakare įvyko paskaitos ir pranešimai apie Vilnių. Vyriausią minėjimo vietą užėmė Karo Muziejus, kur kalbėjo Respublikos Prezidentas ir Šalių Sąjungos pirmininkas. Kaune buvo laikomos paskaitos Karininkų Ramovėje, universitete, Šalių Sąjungoje ir didesnėse miesto ir prie-

miesčių salėse. Studentų „Neo-Lithuanijos“ salėj įvyko Lietuvos kariuomenės kūrėjų-savanorių susirinkimas, kuriame priimta rezoliucija reikiant kovoti už Vilnių ir ginklu. Susirinkimam buvo atvykęs ministeris pirmininkas prof. Voldemaras, krašto apsaugos ministeris gen. ltn. Daukantas, Vyriausio Štabo viršininkas gen. št. pulk. Plechavičius ir Kauno komendantas mjr. Saladžius. Ministeris pirmininkas laikė savanoriams paskaitą.

Nenurimsta pavergtieji. Lenkai, prisigrobę svetimų kraštų, nors visomis jėgomis bando užgniaužti pavergtųjų tautų judėjimą, bet tai jiems nesiseka. Spalių m. 15 d. Vilniuj vėl teisė 35 asmenis, kurie priklausė prie gudų organizacijos „Hromada“, kurios buvo tikslas nepasiduoti lenkų letenai.

Visus traukia ant savo kurpalį. Lenkai, norėdami sulenkinti okupuotus kraštus, visai suka uodegą, norėdami pritraukti jų gyventojus prie lenkiškumo. Paskutiniu laiku Vilniaus krašte uždraudė valdininkams leisti savo vaikus į privatiškas mokyklas. Tuo nori, kad tik mokytusi lenkiškose valdžios mokyklose, kur yra smarkiai varomas lenkinimo darbas.

UŽSIENIUOSE.

Apie mūsų lakūnų mjr. Peseckio ir ltn. Šimkaus nepaprastą žygi. nusileidžiant degančiu lėktuvu, paminėjo visi italų laikraščiai, pabrėždami mjr. Pesecko narsumą ir jo nepaprastą šaltumą pavojingiausioj valandoj.

„Amžinoji taika“, matyt, nėra amžina. Pietų Amerikos valstybės yra nusistačiusios prieš Paryžių (š. m. VIII. 27) pasirašytą „amžinos taikos“ sutartį ir šaltai į ją žiūri. Amerikos Jungt. Valstybės, kurios sugalvojo šią sutartį, nerimauja dėl savo pietų kaimynų neigiamo nusistatymo prieš minėtą sutartį ir paklausė Brazilijos, kokia yra priežastis, kad pietai šaltai į šią sutartį žiūri.

Dešimt metų kal užgeso pasaulinis karo gaisras. Šiomet lapkričio m. 11 d. sukanka 10 metų, kai Spa miestely buvo padarytos didžiojo karo paliaubos. Toms paliauboms minėti yra sudaryta, tam tikra organizacija. Ji kviečia viso pasaulio tautas lapkričio m. 11 d. 11 val. dviem minutėm pertraukti visą judėjimą (kaip mes spalių 9 d. 12 val.) ir tuo paminėti šias paliaubas ir pareikšti savo nusistatymą dėl pasaulinės taikos palaikymo. Tokį pakvietimą gavo ir Lietuva.

Griuvėsiai prislėgė keliasdešimt kareivių. Castagnoli mieste (Italijoje) įvyko didelis municijos sandėliuos sproginimas. Suardyta daug arti esančių namų ir žuvo sandėlių direktorius ir keliasdešimt kareivių.

Ne visad ir gabumai sveikaton išelna. Anglija ir Prancūzija buvo pasirašiusi slaptą jūrų ginklavimosi sutartį, kuri daugiausia buvo nukreipta prieš Ameriką. Rodos niekas jos neturėjo žinoti, bet, šių dviejų valstybių nelaimė, staiga Amerikos spaudoj pasirodė ši sutartis. Prancūzai susidomėjo, kuriuo keliu Amerikos spauda gavo šią slaptą sutartį. Pasirodė, kad vienas Amerikos laikraštiniškas Prancūzijoje Horanas sugėbėjo šią sutartį gauti iš prancūzų valdininkų. Prancūzai pasiūlė gabiam laikraštiniškui arba atsitūpti kalėjiman, arba išsikraustyti iš Prancūzijos, o savo „nuoširdžius“ valdininkus tardo ir traukia teismo atsakomybėn.

Pasaulio spauda kelia protestų dėl minėto laikraštiniško ištrėmimo iš Prancūzijos. Rašo, jei taip bus elgiama su laikraštiniškais, jie negalės tinkamai eiti savo pareigų.

Lenkai užpyko ant savo „dėdės“. Lenkų generolas Sikorskis parašė knygą apie lenkų rusų karą 1920 m. Šiai knygai įžangą parašyti paprašė prancūzų maršalo Focho. Fochas savo įžangoj iškritikavo lenkų vadovybę, t. y. Pilsudskį, ir pabrėžė, kad tik prancūzų generolo Weygando dėka lenkai nugalėjo bolševikus.

Lenkai už tokią Focho įžangą smarkiai užsigavo ir užpyko, girdi, kam žemina jų „honora“.

Griūdamas namas prislėgė 100 žmonių. Praeitą savaitę Pragoj (Čekoslovakijoje) sugriuvo dveji statomi namai. Kadangi antrieji namai sugriuvo naktį, tai manoma, kad žmonių aukų nėra. Pirmieji 5 aukštų namai sugriuvo dieną ir prislėgė po savo griuvėsiais apie 80 darbininkų ir 20 praeivių. Prie namo griuvėsių dirba 5 kariuomenės pulkai, atkasdami žuvusius ir sužeistus.

KARIŠKOS ŽINIOS.

Tai bent manevrai. „Ru“ aprašo atsitikimą iš paskutiniųjų lenkų kariuomenės manevrų Krokuvės rajone.

Kavalerijos eskadronas gavo įsakymą atakuoti pėstininkų pulką ir sustoti nepriėjus 100 metrų pirmųjų pėstininkų linijai. Raiteliai vienok nebegalėjo sustabdyti išbėgusių arklų ir visu smarkumu, zovadu išbrovė į pėstininkus. Pėstininkai gynėsi durtuvais. Pulko vadas, nenustojęs šalto proto, įsakė kareiviams mesti dūmines granatas. Tas šiek tiek suminkštino netikėtą ataką, bet vis dėlto sužeista apie 40 kareivių.

Rugpjūčio mėn. 21 d. per VIII pėst. divizijos manevrus, šaudant artilerijai, užmušta 20 kareivių.

Kino filmai lenkų kariuomenėj. Lenkijoje vis plačiau imama vartoti kino filmai, kaip mokslo priemonė naujokams mokytis. Varšuvoj įsteigtas centralinis kino biūras, kurio priešaky stovi pulkininkas.

Karo laivų statyba. Suomijoje krantų apsaugos tikslams seimo buvo asignuota 325 mil. suomių markių. Užsakius 3 nardomuosius laivus, už likusius 215 mil. markių bus užsakyti du šarvuoti kreiseriai 4000 tonų talpumo kiekvienas. Sulig kreiserių sienų storio ir ginklų kalibro jie bus priskirti prie lengvųjų kreiserių tipo.

Latvijos karo mokyklos laida. Karo mokyklą baigė ir pakelti į leitenanto laipsnį viso 74 karo mokyklos auklėtiniai. 48 iš jų paskirti į pėstininkų dalis, 26 į artilerijos.

Estijos karo mokyklos laida. Rugšėjo 1 dieną Taline įvyko Estijos karo mokyklos išleidimas. Karo mokyklą baigė 107 kariūnai. Drauge su mokyklos išleidimu buvo paminėti žuve per bolševikų sukilimą 1924 m. 4 kariūnai. Prie karo mokyklos jiems atidengtas paminklas.

Lenkijos karininkų mokyklų laidos. Rugpjūčio mėn. 15 d. buvo visų karininkų mokyklų išleidimas. Iš viso pakelta į podporučniko laipsnį 574 karininkai. Ginklų rūšimis jie skirstosi šiaip:

pėstininkų	216	asmens,
kavalerijos	70	„
artilrijos	125	„
aviacijos	79	„
inžinerijos	28	„
ryšių	20	„
geležinkelių sapieriu	8	„
karo laivyno	22	„
žandarmerijos	6	„

Nelaimės Suomijos kariuomenėj. Suomų artilerijos vasaros stovyklose birželio mėn. per mokamąjį artilerijos šaudymą dėl netikusių šovinių sprogo 2 artilerijos pabūklai. Pabūklų skeveldromis užmušti 4 kareiviai. Du karininkai už tai patraukti teisman.

Rugpjūčio mėn. 1 dieną tose pačiose stovyklose įvyko antras sproginimas. Šį kartą kareivinėse. Kareiviai, atsinešę iš šaudyklos nesprogsų artilerijos šovinį, ėmė jį krapštyti. Šoviny s taiga sprogo ir 2 kareivių užmušė, o 5 sunkiai sužeidė.

Karo Mokslo Valdybos leidiniai, kurių kainos yra papigintos civiliams pirkėjams.

Eil. Nr.	Leidinių pavadinimas	Senos kainos		Naujos kainos	
		Lt.	Ct.	Lt.	Ct.
1.	<i>Dineikos K.</i> Keli tautiški žaidimai	2	—	1	—
2.	Vilniaus ripka	3	—	1	50
3.	<i>Ereto J.</i> Muštukas ir kumščiasvydis	1	50	1	—
4.	<i>Sulginio.</i> Pilnas fizinio apsigynimo kursas	12	—	6	—
5.	<i>Vyr. leit. Dariaus</i> Beisbolo žaidimai	1	—	—	50
6.	<i>Jungmeisterio J.</i> Fechatavimas espadronais	8	—	3	—
7.	<i>Kapt. Jurskio.</i> Radiotechnika	15	—	10	—
8.	<i>Augustauskas V. ir Tarasevičius V.</i> Kariuomenės tiekimas, sanitarija ir veterinarija	15	—	7	50
9.	<i>Petraičio kap. gyd.</i> Karo higienos vadov.	6	—	2	—
10.	„ „ Populiarės higienos paskaita	3	50	2	—
11.	<i>Dirmano S. majoro.</i> Topografijos vad.	15	—	7	50
12.	<i>Klaipėdiškio A.</i> Mažosios Liet. polit. veidr.	5	—	2	—
13.	<i>Gener. Radus-Zenkavičiaus.</i> Trumpas didž. karo eskizas	20	—	10	—
14.	<i>Redag. mjr. Steponaitis.</i> Karo Archyv I tom.	15	—	8	—
15.	„ „ „ „ II „	15	—	8	—
16.	„ „ „ „ III „	18	—	10	—
17.	„ „ „ „ IV „	24	50	15	—
18.	„ „ „ „ Archyvo komplektas (I-IV knyg.)	72	50	25	—
19.	<i>Mjr. Ružancovo.</i> Lietuvos karo bibliografija	12	—	6	—
20.	„ „ „ „ „Mūsų Žinyno“ sistematiz. turin.	9	—	4	—
21.	<i>Tallat-Kelpšos.</i> Kariagos aidai	1	50	—	50
22.	<i>Norvaišos.</i> Kareivių dainos	5	35	2	50
23.	<i>Richthofen, vertė Pyragius.</i> Raudonas karo lakūnas	4	—	3	50
24.	<i>Redag. mjr. Steponaitis.</i> „Mūsų Žinyno“ atskiras nr. iki 15	7	—	6	—
25.	„ „ „ „ „M. Ž.“ atskir. nr. nuo 16 nr.	12	—	6	—
26.	<i>Pulk. ltn Buroko.</i> Vadovėlis kariuom. bibliot. tvarkyti	3	20	2	50

KUPRINĖS PABIROS

Ką laimėjo Jurgis Straigis, karo prievolę pabaigęs...

Žinot, kaimo mūsų vyrus,
Kur kareivlais dar nebuvo, —
Prie progos jiems pasigyvus,
O tikrybėj — lyg nebuvo...

Toks ir mūsų Jurgis Straigis,
(Čia vis tiek — kad ir Tamošius!),
Buvo — prievolės nebaigęs,
Kol prie tėvo buvo košės.

Būdavo, jis nosį kelia,
Tarp merginų išsikaišęs,
Bet patamsyje ant kelio
Vienas — dreba, kaip „ragaišis“...

Arba, liurbis, lementoriaus
Buvo verčiamas nebaigęs,
Žodžiu — menkas „egzempliorius“
Buvo mūsų Jurgis Straigis.

Stai atėjo, vyrui, laikas:
Gauna gražų jis kvietimą —
Ir kad žliumbtelės, kaip vaikas!
Mat, į „vaiską“ „vargšą“ ima!..

Manė, teks iš „vargo“ mirti
Ir — kaput! — bus toks „saldotas“,
Kai bus „kažin kur“ paskirti —
Išvežioti jie po „rotas“...

Bet, kai buvo jau eilinis
„Bilizuotas“ mūsų Jurgis,
Nebebuvo paskutinis
Ir nevaikščiojo nusmurgęs...

Mat, nuo pat pirmų dienelių,
(Buvo griežtas toks viršila)
Taip išlamdė tą Jurgelį,
Kad iš sykio jis pakilo.

O paskut kareivių tvarka
Taip pripratino vikrumo,
Kad visur jau veikė smarkiai,
Drąsiai, tiesiai ir vis ūmai!..

Ir paskut jau, kiek pabuves,
Ėmė pats apsižiūrėti,
Kad — „ragaištu“ pirma buves,
Ėmė net pasžymėti!..

„Lementorių“ irgi bolgė,
(To „vaiske“ taip pat mokino),
Ir jau mūsų Jurgio Straigio
Išvaizda — kaip „fain“ vaikinas!

Būdavo, kad maršu eina —
Lyg per stogus kojas kelia,
Kad ant „bruko“ kur užetna,
Tai čebatai žaibus skelia!..

(O pirmiau juk tas „vaikinas“
„Apsivoždavo“ ant katės:
Jėgūr grįždamas, vadinas,
Būdavo jos nepamatęs...)

Patarnavęs taip priprato,
Kad jau grįžti nesinori,
O jau „gromatų“ sustato —
Kiek tik ir kokių tik no!..

(O pirmiau dažnai juk prašė
Mažą laišką parašyti,
O dabar kaip vyras rašė
Ir didžiulį, ir mažytį!)

Kai atėjo grįžti laikas —
Jis gailėjosi milinės,
Ir taip pat, lyg būtų vaikas,
Verkė — ją apsikobinęs...

Bet jau verkė jis iš meilės —
Kad reikės ją atiduoti,
(Ir nedrįbo tokios seilės,
Kaip kad teko čia vožiuoti)...

Gi, pasiekęs kaimą savo
Mūsų Jurgis atsarginis,
Visą jį suįdomavo...
Buvo liurbis paskutinis,
Bet kariuomenėj tą baigęs —
Grįžo „fainas“ vyras Straigis!

Ką toliau jis, klausiat, veikė?
Ogi arė, sėjo, kėlė...
Matė — padėjėjo reikia:
Čia ir Magdė pristatė.

Jis dabar augina vaikus,
Veda pavyzdinčiai ūkį —
Ir atsimenta tuos laikus,
Kai kažko jam buvo trūkė..

Bet dabar jis ne „ragaišis“,
Ir ne liurbis, ne žioplukas,
Ir ne tinginio jis maišas, —
Bet vikrus gudrus Jurgtukas..

Kad atminus, kas jį tokiu
Vyrisku labai padarė,
Jurgis Straigis iš Lidokų
Skaito savaitinį „Karį“.

Juk dėka kareivio laiko
Jis iškilo ir išprūso —
Panašus į vyrą, ne į vaiką
Jurgis Straigis šitas mūsų...

Tuo gera tarnyba yra
Su mundieriu patarnauti,
Kad vikrus ir gero vyro
Vardą galima įgauti!..

Ir „ragaišiams“ atsarginių
Yra posakis toks tikras:
Kai sugrįš iš kareivinių,
Bus visi — kaip vienas vikrus!..

Leonas Vitkauskas.

Grenadierius ir arbūzas.

Kai prancūzų kariuomenė buvo apgulusi Ra-
tizboną, maršalas Lannes, darydamas paskutinius
paruošimus generaliniam šturmui, nuvyko pas
imperatorių Napoleoną, kad gautų paskutinių
įsakymų Imperatoriui, besikalbant su maršalu,
priešininko kulipka sužeidė dešinės kojos kaulą.
Skausmas buvo didelis, Napoleonas susvyravo ir
atsirėmė maršalo, kol atbėgo daktaras Larrey,
kuris apžiūrėjo sužeistą koją. Žaizda pasirodė
nelabai pavojinga.

Tuo tarpu kariuomenėje paplito gandai apie
imperatoriaus sužeidimą. Tuo sujaudinti iš visų
pusių pradėjo bėgti karininkai ir kareiviai prie
Napoleoną. Po trumpos valandėlės jį apsupo
tūkstančiai karių, visai nepaisydami, kad prieš
artilnerija ėmė bombarduoti tą nepaprastą susirū-
kimą. Imperatorius, nenorėdamas statyti pavojun
savo ištikimų karių ir norėdamas nuraminti kitas
dalis, kurios taip pat artėjo prie jo, sėdo ant
arklio ir prajojo savo pulkų aktyvaizdoje. Pulkai
džiugsmingai sutiko.

Tuojuo po šito nuotykiu Napoleonas pradėjo
skirti savo eiliniams kareiviams pensiją, kartu
suteikdamas jiems garbės legijonų ordeno kava-
lierių titulą. Paprastai kandidatus tam garbingam
paskyrimui pristatydavo dalių vadai, tačiau impe-
ratorius leido ir patiemis kareiviams kreiptis pas
jį ir betarpiškai prašyti, kad apdovanotų.

Kartą, negalėdamas sulaukti garbės legijono
ordeno, senas grenadierius, dalyvavęs Aigipto ir
Ispanijos žygiuose, stojo prieš imperatorių ir pa-
prašė apdovanoti ordenu.

— Gerai, sako imperatorius, o kuo gi pasi-
žymėjai, kad reikalauji tos didelės garbės?

— Sviestausias imperatoriū, kada mes žy-
giavome per Syrijos tyrus, pats saulės kaitrės ir
troškulo kankinomas, atidaviau tau didžiulį arbūzą.

— Dėkoju tau už jį dar kartą, bet vis dėlto
tas arbūzas nėra vertas garbės legijono ordeno.

Senas grenadierius, kuris visą laiką buvo
ramus, be galo susijaudino ir pradėjo paskubom
sakyti:

— O septynios žaidzos, kurtas gavau ties Arcollu, Castiglionu, piramidėmis, Austerlicu, Friedlandu... o vienuolika žygių Ispanijoje, Aigipte, Austrijoje, Prūsijoje, Rusijoje ir... tai viskas nekal? Vient nekal?

Imperatorius prasijuokęs sulaukė įsikarščiausių karių, sakydamas:

— Ko taip šūkauji, kai pasakoji svarbiausius dalykus? Tau nuo to ir reikėjo pradėti, o ne nuo pasakos apie arbūzą... Na gerai, būsi imperijos garbės legionų kavaliere ir gausi 1200 frankų metinės pensijos.

— Na, senuk, ar patenkintas?

— Ne, švlesiausias imperatoriau, aš geriau noriu gauti kryžių.

— Gausi ir kryžių, nes tavo skirtu kryžiaus kavaliere.

— Bet geriau kryžių, švlesiausias imperatoriau, — spyrėsi grenadierius.

Ilgai dar senas grenadierius prašė kryžiaus. Su dideliu vargu tik jam išaiškino, kad kryžiaus kavaliere kartu apdovanojamas ir kryžiumi. Tačiau grenadierius nurimo tik tada, kai imperatorius prisegė prie jo krūtinės kryžių. Grenadierius juo džiaugėsi daugiau, negu paskirta pensija.

Tokiu savo paprastumu Napoleonas visuomet mokėjo įgyti karių meilės ir prisirišimo.

V. Sk.

SPORTAS.

4 artilerijos pulkas kariuomenės futbolo čempionas.

Dažnai „Kario“ sporto skyriuje buvo minimas 4 artilerijos pulkas, kuris vienas po kitų laimėdavo futbolo rungtynes su įvairiomis komandomis. Per visus sporto sezono metus pulkas turėjo 15 rungtynių ir nė vienu nepralaimėjo. Pusiaus finale 4 artil. pulkas sumušė 1927 metų kariuomenės futbolo čempioną — 7 pėst. pulką su rezultatu 4:3. Spalių m. 13 d. kariuomenės sporto stadione susitiko su 1924, 1925 ir 1926 metų kar. futbolo čempionu Karo Mokykla ir ją sumušė 4:2 (1:0), kartu įgydamas 1928 metų kariuomenės futbolo meisterio vardą.

Karo Mokykla žaidė: Vabalas, Bankauskas, Juozaitis, Jakubauskas, Marcinkus, Danilevičius, Šlogeris, Masis, Bulvičius, Norvaiša ir Seliokas; 4 art. p.: Plaušinitis, Aboravičius, Paškevičius, Kilmanas, Topferis, Dapkus, Fletmeyeris, Dulkė, Lingis, Efišovas ir Glukauskas. Abi pusės turėjo savo eilėse ir internacionalinių žaidėjų, kaip tai: Marcinkus, Norvaiša, Bulvičius, Bankauskas, Lingis, Dulkė, kurie ne kartą yra žaidę Lietuvos valstybinėje komandoje.

Pirmame havtaime Karo Mokyklos persvara didesnė. K. Mokyklos puolėjai dažnai lanko artileristų vartus. Keletas gerų progų įmušti golą praleidžiama. Havtaimui įpusėjus į K. Mokyklos vartus krenta pirmas ir paskutinis pirmame havtaime golai. Antrame havtaime žaidimas pasidaro gyvesnis. Komandos susižaidė. Žaidėjai pradeda kombinuoti, ko pirmame havtaime negalima buvo pastebėti. K. Mokykla vedė tikslesnį žaidimą ir greit rezultatus išlygina. Pulkas irgi pradeda žaisti energingiau. Inicijatyvą palaiko daugiau savo rankose. Po dviejų prasiveržimų pulko naudai daugiau golai. Rezultatai 3:1. Laikydami rungtynes kaip ir laimėtas, artileristai gyvumo neberodo. K. Mokykla tuo pasinaudodama, pradeda spausti juos ir rezultatus priveda iki 3:2. K. Mokykla deda visas pastangas, norėdama rezultatus išlyginti. Vikrus artileristų vartininkas turi daug darbo. Ir tik prieš kelias minutes besibaigiant artileristai kerta dar vieną golą ir švilpukas fiksuoja rungtynes — 4:2 artileristų naudai.

Pulko laimėjimas nėra atsitiktinis, bet dar kartą parodė, kad 4 artilerijos pulko futbolo komanda yra geriausia kariuomenėje ir yra verta meisterio vardo. Prie progos pulkui galima patarti, kad jis pakeitęs savo porą (ne daugiau) žaidėjų (chavbekų) susitiktų su Lietuvos futbolo čempionu, jam paaiškėjus. Gėdos sau nepadarytu. **J. Juodvalkis.**

1 p. D. L. K. Gedimino p. Sekmadienį spalio 7 d. įvyko futbolo rungtynės tarp 1 p. p. I komandos ir vietinių lenkų („Spartos“) I komandos. Tai dvi rimčiausios jėgos Ukmergėje.

Pirmas kėlinys baigėsi be rezultatų, nors pulkas turėjo persvarą. Antro kėlinio pradžioje pulkas gauna pirmą golą ir persvarą kai kuriam laikui paima „Sparta“, bet pulkas tuojau atsigrėbia įvairydama „Spartai“ golą. Toliau žaidimas eina lygiomis ir rungtynės baigiasi 1:1.

Iš žaidėjų pasižymėjo pulko vartininkas, sulaukdamas ir su kumštėmis atmušdamas smarkius smūgius. **Masalas.**

Šiaulių įgula. Rugsėjo mėn. 30 d. Šiaulių mieste buvo suarušio, rungtynės dėl Šiaulių miesto čempionato 5 kilometrų bėgime. Tose rungtynėse dalyvavo visos Šiaulių miesto sporto organizacijos ir mūsų įejuos bėgikai.

Rungtynėse laimėjo I vietą L. D. S., II vietą Šiaulių įgula, III vietą L. D. S. ir IV — Šiaulių įgula. Po to laimėtojams buvo prikabinoti žetonai: L. D. S. bėgikas gavo auksinį, Šiaulių įgulos v. pusk. Cijūnėlis Povilas gavo sidabrinį. Pasibaigus rungtynėms L. D. S. klube sportininkams buvo suruošti šokiai.

Brazinskas.

Futbolo pirmenybės. Pirmenybės eina prie pabaigos. Belikų vos keletas rungtynių. Tolimesni II rato susitikimai davė šiuos rezultatus: KSK — „Makabi“ 0:0. Abiejų komandų sudėtis buvo sumobilizuota iš jaunesniųjų komandų. Vis dėlto žaidimas buvo atkaklus ir baigėsi lygiomis.

„Kovas“ — „Sparta“ 3:2 „Kovas“, sunkiai kovodamas, laimi rungtynes su nežymia persvara.

LFLS — „Kultus“ 6:0 Neabejotinas šių metų nugalėtojas lengvai muša savo priešą, kad ir su silpnesne sudėtimi.

„Taurus“ — „B“ klasės rinktinė 3:0 „B“ klasės nugalėtojas „Taurus“ lengvai apsidirba su visais savo priešais, kad ir surinktais „krūvon“.

Dabartinis komandų stovis taip atrodo: LFLS turi 17 taškų, KSK 13 tšk., „Kovas“ 10 tšk. Pirmą vietą jau tikrai laidojta LFLS, antra KSK. Dėl paskutinės vietos rungsis „Makabi“ ir „Kultus“. Kas iš jų užims paskutinę vietą teks rungtis su „Tauru“, tačiau abi komandos turi mažai vilties laimėti. Jeigu „M“ ar „K“ pralaimės „Taurui“, tai „Taurus“ įeina į „A“ klasę, o pralaimėjusi komanda į „B“ kl.

Naujos knygos.

Pėstininkų rikiuotės statutas. I dalis. Pėstininkų mokymas. Antras pataisytas leidinys. Vyr. št. karo mokslo valdybos leidinys. Kaunas, 1928 m., 150 pusl. + VIII. Su ceratiniais viršeliais, kišeninio formato. Kaina kariams 1 lt. 50 ct., knygynams — 2 lt.

Šis leidimas yra kiek pataisytas ir papildytas, visuose šios dalies skyriuose. Daug kas (ypač tankinėje rikiuotėje) yra suprastinta. Šitam leidime jau negalima rasti nereikalingų aiškinimų; daugelio statuto straipsnių tekstas, palyginus su pirmuoju statuto leidimu, yra trumpesnis.

Be to, statute įdėti paveikslukai (vieno mokymo skirsnyje) vaizduoja mūsų kareivių su naująja (dabartine) uniforma.

Taigi, pėstininkų rikiuotės statuto pirmoji dalis jau yra žymiai patobulinta, įdėmiai iš naujo suredaguota ir pritaikinta mūsų kariuomenės ginklavimui bei šių dienų karybai.

Pažymėtina taisyklinga, graži, lengva ir suprantama statuto kalba. Tatoi visa žymiai palengvins kariuomenės viršininkų bei instruktorių darbą mokymo srityje.

Durtuvų kautynių taisyklės. Vyr. št. karo mokslo valdybos leidinys. Kaunas, 1928 m., 36 pusl. 24 brėžiniai. Mūsų kariuomenės statuto (kišeninio) formato. Kaina: kareiviams — 30 ct., knygynams — 40 ct.

Mūsų kariškoje literatūroje naujiena. Todėl susilaukus šios knygelės, durtuvų kautynių mokymas mūsų kariuomenėje bus sistemingiau ir vienodai tvarkomas.

Knygelėje nurodyta durtuvų kautynių mokymo tvarka ir patiekta nurodymų instruktoriams. Taip pat aprašyti reikalingieji durtuvų kautynių mokymui įrankiai ir suderintų durtynių pratimų aikštė. Įvairius veiksmus su durtuvu (atskiromis durtuvu mankštymo pamokomis), dūrius, smūgius bei atmušimus jų valdžiai parodo brėžiniai.

Knygelės priedėlyje įvairiais pavyzdžiais aprašytos neginkluoto žmogaus grumtynės su šautuvu apsiginklavusiu priešiniu.

Į durtuvų kautynes mūsų kariuomenėje kreipiama rimto dėmesio. Mūsų kaimynų (taip kaip ir kitose) kariuomenių ginklavime nėra panaikintas durtuvus. Visi karo autoritetai nenūmato, kad durtuvus galės būti netolimoje ateityje panaikintas kariuomenės ginklavime. Tad ir mūsų kovotojams būsimajame kare teks susidurti su priešu, kuris veiks durtuvais. Nuo tokio ginklo bus galima atsiginti tiksliai tokiu pačiu ginklu. Todėl būsimieji kovotojai dar taikos metu turi būti gerai pasi-

ruošę kautynes lemiantiems durtuvų atakos veiksams. Su-
prantama, kad visi kovotojų mokytojai turi gerai susipažinti su
durtuvų kautynių taisyklėmis.

Jojų tarnyba, divizijos eskadronas ir mišri žvalgomoji rinktinė.
Vyr. št. karo mokslo valdybos leidinys. Kaunas, 1928 m.,
132 pusl. + III. Su brėžiniais. Kaina tuo tarpu nepasakyta.
Leidinyje statuto formato.

Mūsų kavalerija ligi šiol neturėjo savo vadovėlių, išskiri-
ant kavalerijos statuto dalies. Todėl mūsų raitininkai, be
abejo, apsidžiaugs, susilaukę šio skirto jiems vadovėlio.

Pirmoje šios knygos dalyje smulkiai nagrinėjama jojų tarny-
ba ir duodama praktiškų nurodymų žvalgantiems kavalerijos
pulko daliniams: kaip reikia žvalgyti kaimus, miestelius, miš-
kus, tarpukalnius, kaip jį veikti susitikus su priešu, slaptas
slinkimas, pranešimų siuntimas bei rašymas ir k.. Yra smul-
kių nurodymų, kaip priešą ieškoti, kaip įsai sekti, pulti prieš
sargybas, kaip žvalgyti: prieš pozicijas, prieš apsaugą ir jo
jėgų sustatymą pastovy, žygiuojanti priešą, vietą, kelius, upes,
persikėlimus per ledą, tiltus, keltus, užtvankas bei pylimus,
brastas, miškus, gyvenamąsias vietas, atskirus trobesius ir t.t.

Mūsų kariškoje literatūroje negalima rasti tokių brangių
ir praktiškų nurodymų žvalgant įvairius daiktus. Tokios reikš-
mingos žinios yra be galo naudingos ne tik raitininkams, bet
ir kitų kariuomenės rūšių kovotojams. Dėl to ši knygos dalis
yra ypatingai skaitytina ne tik raitininkams, bet ir pėstininkams
ir kitiems, kuriems teks veikti karo lauke.

Antroje dalyje aprašomas divizijos eskadrono bei mišrios
žvalgomosios rinktinės veikimas prieš kautynes, kautynėse ir
po kautynių. Nagrinėjami žygiai, ryšiai ir jų tarnyba, žygiavi-
mo būdai, sudarymas kontakto su priešu, kautynės, persekioji-
mas prieš ir t.t.

Priedėlyje patiekta pavyzdžių iš prancūzų kavalerijos
veikimo per didįjį karą įvairiausiose aplinkybėse.

Be to nurodyti kavalerijos sutartiniai ženklai (arklių su-
statymu), rodomi saviškei aviacijai. P. J.

Dr. V. Vaičiūnas. Sveikatos dalykai. Įvairos
gydytojo pastabos. Kaunas, 1928 m. 80 pusl. Kaina
1 lt. 50 cn.

Dr. Vaičiūnas parašė lengva, liaudžiai suprantama,
taisyklinga lietuvių kalba labai naudingą knygelę apie
žmogaus sveikatos dalykus. Čia jis mažamokslui ar be-
moksliui suprantamai paaiškina svarbiausias priežastis, dėl
kurių žmogus dažniausiai suserga, būna netvirtos sveikatos
dažnai arba nuolat sirguliuoja, arba per anksti miršta.

Tadgi reikia savo sveikata rūpintis nuo pat jaunų
metų. Tai nėra sunku. Nurodymų tuo reikalu gali rasti
atitinkamose knygos, iš kurių pažymėtina d-ro Vaičiūno
„Sveikatos dalykai“. Kiekvienas karys turi pasiskaityti šią
knygelę, gerai įsidėmėti joje patiektus nurodymus bei pa-
tarimus ir kitam patarti sveikatos reikalais. Todėl, rodos,
nereikia nė minėti, kad visos kariuomenės bibliotekos tu-
ri būtina įsigyti šią knygelę. P. J.

Pranešimai.

I.

**Kauno įgulos kareivių literatūros vakaro—koncerto
programa.**

I. Atidarymas: Įžangos žodis.
Lietuvos himnas. } *Atliks ryšių bataliono mo-*
Švenčių giesmė. } *komos kuopos choras.*

II. Vakaro — koncerto dalykai:

1. *Gusaras Juoz. Žengė.* . . . Geležinis Vilkas (eilės)
2. *Viršila K. Ilgūnas.* . . . (Solo) a) Mano rožė.
b) Oi greičiau, greičiau.
3. *Vyr. pusk. B. Rumša.* . . . Kabėčių Lauro „vandronės“ po
pasaulį (eilės)
4. *Jaun. pusk. L. Sakelis.* . . . (Solo) a) Kur bakūžė samanota.
b) Oi kas.
5. *Gusaras Šikšnys.* . . . Smulku pagrėš pora dalykėlių.
6. *Vyr. pusk. L. Kvašys.* . . . Rytui auštant (trumpa apysakutė).

7. *Aviacijos kareivių stygų*

orkestras.

Tėvynės garsai (popuri)

8. *Eilinis Kariaga.*

Atsiminimai iš 5 D. L. K. Kės-
tučio pulko (eilės)

9. *Ryšių bataliono mokom.*

kuopos choras.

- a) O, Lietuvos kareivėliai.
- b) Oi, ko žvengi, žirgeli!
- c) Saulelė teka.
- d) Į Tėvynę grįžt norėčiau.
- e) Oi rūta, rūta!
- f) Daina.

10. *Karo invalidų kanklių*

orkestras

Paskambins keletą liaud. dainėlių.

11. *Jaun. pusk. L. Dovydenas.*

Po pilotės stogu (eilės)

12. *Jaun. pusk. Borisas.*

Citra paskambins porą dalykėlių.

13. *Jaun. pusk. L. Sakelis.*

(Solo) Myliu tave.

14. *Vyr. pusk. St. Butkus.*

Savanorio motina (trump. apysak.)

15. *Virš. K. Ilgūnas.*

(Solo) a) Tų mergelių dainavimas.

b) Mano šiefoj šiandien šventė.

16. *Aviacijos kareivių stygų*

orkestras

Senas cigonas (romanas)

III. **Uždarymas:**

a) Gelež. Vilko maršas.

b) Ei, pasauli, mes be

Vilniaus nenurimsim!

Atliks ryšių bat. mo-

komos kuopos choras.

Vakaras — koncertas įvyks spalio m. 21 d. per radio nuo
19 val. 30 min. iki 21 val. 30 min.

II.

Žydams kariams žinoti. Kariuomenės rabinas S. Sniegas
persikėlė gyventi į Lukšio g-vę 8/13 nr.

III.

Visų karių dėmesiui!

Proga!

Ekonominės karių b-vės parduotuvėje parduodamos naujos ame-
rikoniškos milinės (vidut. ir mažam ūgiui) tikrai **po 25 lt.**

Kariai! naudokitės gera proga. Toks pigumas!

Padėkos.

I.

Tariu nuoširdų ačiū paaukavusiems a. a. kapitonui Eduardui
Noreikai paminklui statyti:

Inžinierius A. Langė	400 lit.
Lietuvos Karininkų Ramovė	250 „
„Volfas—Engelman“ akcinė bendrovė	100 „
M. Brauno Banko Namai	25 „
Anksčiau gauta	3000 lit. 63 cent.

Iš viso . . . 3775 lit. 63 cent.

Majoras *Butkevičius*,

Paminklui statyti komisijos pirmininkas.

II.

Šiuo tariame širdingą ačiū inžinieriui architektoriui Liands-
bergiui, maloniai patiekusiam gražaus paminklo projektą a. a.
kapitono Eduardo Noreikos atminčiai pagerbti ir už vadova-
vimą šio paminklo pastatymo darbams.

Majoras *Butkevičius*,

Paminklui statyti komisijos pirmininkas.

Nariai: { Pulko kapellonas kunigas *Kryžanauskas*.
{ Kapitonas *Ališauskas*.

Redakcijos atsakymai.

Majorui Žutautui. Tamstos rašinio „Ugniai vadovauti
pratimai“ nedėsim. Prašytumėm parašyti iš taktikos arba ir
panašių pratimų, bet tokių, kuriuos lengvai galėtų suprasti
kareiviai ir puskarininkiai. Rašyti „Kariui“ reikia gyvai, po-
puliariškai, o ne schematiškai.

Ltn. Uzanui. Straipsnio „Mūsų „broliai“ lenkai“ nedėsim
— ne visai nuosekliai parašytas.

Kaina: metams 15 lt., pusmečiui 8 lt., 1 mėn. 1 lt. 50 ct. Kareiviams per pusę pigiau. Užsieny metams 25 lt. Atskiro nr.
kaina 30 ct. visiems. **Skelbimai:** petito eilutė 40 ct.; prieš tekstą dvigubai. **Adresas:** Kaunas, Nepriklausomybės aikštė.

Leidžia Vyr. Št. Karo Mokslo Valdyba.

Redaktorius kpt. Balčiūnas.

Akc. „Spindulio“ B-vės spaustuvė, Kaune.

Šio nr. išspausdinta 2.500 egz.